

AN ROINN OIDEACHAIS

ARDTEISTIMÉIREACTH

CEOL

DRÉACTH-TREOIRLÍNTE DO MHÚINTEOIRÍ

ARDTEISTIMÉIREACTH

Cuspóirí

1. Is é cuspóir ghinearálta an oideachais ná cur le forbairt ar gach gné den duine aonair, lena n-áirítear forbairt aeistéitiúil, chruthaitheach, chriticiúil, chultúrtha, mhothúchánach, thromchiallach, intleachtúil, mhorálta, fhisiceach, pholaitiúil, shóisialta agus spioradálta, ar mhaithe le saol pearsanta agus baile, saol na hoibre, an saol sa phobal agus an saol fóillíochta.
2. Tá cláir na hArdteistiméireachta leagtha amach de réir an chuspóra ghinearálta seo, agus cuirtear béim láidir ar dhaltaí a ullmhú le haghaidh riachtanais an bhreisoideachais nó breistraenála, fostaíochta agus a róil mar shaoránaigh nuálacha rannpháirtíocha.
3. Tá sé mar aidhm ag gach clár na hArdteistiméireachta leanúnachas agus dul chun cinn a sholáthar tar éis don dalta clár an Teastais Shóisearaigh a chur chun críche. Déantar iarracht chun é seo a dhéanamh i slí a thugann cothrom na Féinne d'fhorbairt phearsanta agus shóisialta (forbairt mhorálta agus spioradálta san áireamh), gairmoideachas, ullmhúchán don bhreisoideachas agus do shaol an duine aosta agus an saol oibre. Braitheann an t-ualú coibhneasta a thugtar de na gnéithe seo ar an gelár atá i gceist.
4. Is féidir an Ardteistiméireacht a bhaint amach trí na trí chlár seo a leanas:
 - I. An Ardteistiméireacht
 - II. An Ardteistiméireacht Fheidhmeach
 - III. Gairmchlár na hArdteistiméireachta
5. Cuireann gach clár na hArdteistiméireachta béim ar:
 - Fhoghlaim féin-dírthe agus smaoineamh neamhspleách
 - Mheon fiosracha, léirmheastach, fadhbréitigh, féintuilleamaí, tionscnaíochta agus fiontraíochta.
 - Ullmhú le haghaidh breisoideachais, an tsaoil aosaigh agus shaol na hoibre.
6. Is é aidhm Chlár na hArdteistiméireachta:
 - Daltaí a chur ar a gcumas lánacmhainneacht a bhaint amach, maidir lena bhforbairt phearsanta, shóisialta, intleachtach, agus a bhforbairt ghairme.
 - Daltaí a ullmhú dá ról mar shaoránaigh ghníomhacha agus rannpháirtíocha.
 - Daltaí a ullmhú le haghaidh breisoideachais, breistraenála, no fostaíochta.

Cuireann sé oideachas leathan agus cothrom ar fáil do dhaltaí, agus tugann sé deis chun speisialtóireacht a dhéanamh ag an am céanna. Tá siollabais ar fáil i réimse leathan ábhar. Déantar staidéar ar ábhair ar Ghnáthleibhéal nó Ardleibhéal de ghnáth.

Chomh maith leis sin, is féidir staidéar a dhéanamh ar dhá ábhar, an Ghaeilge agus an Mhatamaitic, ar Bhonnleibhéal. Is féidir feidhmíocht an dalta san Ardteistiméireacht a mheas chun roghnúchán i leithbreisoideachais, fostaíochta, traenálaagusardoideachais a dhéanamh.

7. Clár Ardteistiméireachta dhá bhliain ar leithligh is ea í an Ardteistiméireacht Fheidhmeach atá dírithe ar mhic léinn nach mbeidh ag iarraidh leanúint díreach ar aghaidh go dtí oideachas tríú leibhéal, nó ar mhic léinn nach n-oireann riachtanais, ardaidhmeanna nó buanna chláir eile na hArdteistiméireachta dóibh.

Cuirtear cúrsaí ar fáil i dtrí phríomhréimse atá idirghaolmhar agus idirspeách:

- Ullmhú Gairme
- Gairmoideachas
- Oideachas Ginearálta

Baineann sé le taithí oideachasúil atá gníomhach agus praiticiúil agus a bhfuil an dalta lárnach ann

Tá sé mar chuspóir ar leith ag Gairmchlár na hArdteistiméireachta:

- Meon fiontraíochta agus tionsclaíochta a chothú i ndaltaí
- Scileanna idirphearsanta, gairmeacha agus teicneolaíochta na ndaltaí a fhorbairt.

Déanann daltaí ghairmchlár na hArdteistiméireachta staidéar ar chúig ábhair Ardteistiméireachta ar a laghad (ar Ardleibhéal, Ghnáthleibhéal nó bonnleibhéal), lena n-áirítear an Ghaeilge agus dhá ábhar eile ó ghrúpaí ghairmábhair sonraithe. Ní mór dóibh staidéar a dhéanamh ar nuatheanga Eorpach (seachas an Ghaeilge nó Béarla) chomh maith.

Chomh maith leis sin, tugann daltaí faoi thrí nascmhodúil a áirithíonn comhlanúnachas curaclaim san Ardteistiméireacht Fheidhmeach.

ClárÁbhair

Brollach

Réamhrá

1.	An Siollabas	7
2.	Ceolchasadh	12
3.	Cumadóireacht	16
4.	Éisteacht	22
5.	ÁbhairRoghnachaarArdleibhéil	24
6.	CineálachaÉagsúla Cur chuigeagusModheolaíochtaí	26
7.	Measúnú	45
8.	Iarscríbhinní	53
	Iarscríbhinn A: Taifeadtaíúsáideacha de cheolnahÉireann	54
	Iarscríbhinn B: Moltaímaidir le forbairtnagclos-scileanna	56
	Iarscríbhinn C: Liostad'amhráinmhóréilimhMheiriceánacha 1918-1950	60
	Iarscríbhinn D: Trealamh	62
	Iarscríbhinn E: Leabhairthagartha do Mhúinteoirí	63
	Iarscríbhinn F: Leabhairthagarthaagusábhairtheagaisc	65
	Iarscríbhinn G: Dioscliostaí	71
	Iarscríbhinn H: Bogearraíceoil (CD-ROManna san áireamh) le haghaidhfoghlaimríomhchuidithe	72
	Iarscríbhinn I: Físeáincheoil	77

BROLLACH

D'iarr an tAire Oideachais ar an gComhairle Náisiúnta Curaclam agus Measúnachta athbhreithniú a dhéanamh ar shiollabais chlár na hArdteistiméireachta i gcomhthéacs an cláir náisiúnta um athchóiriú curaclaim atá ar bun faoi láthair. Tá an próiseas athbhreithnithe á chur i bhfeidhm de réir a chéile.

Tabharfar aird ar leith ar na riachtanais seo a leanas le linn an athbhreithnithe ar an Ardteistiméireacht:

- Leanúnachas agus dul chun cinn ó chlár an Teastais Shóisearaigh
- Freastal ar an éagsúlacht inniúlachta agus gnóthachtála i measc mhac léinn na hArdteistiméireachta trí chúrsaí oiriúnacha ar Ghnáthleibhéal, Ardleibhéal agus Bonnleibhéal (i gcás na Gaeilge agus matamaitice) a chur ar fáil
- Díriú ar an ngairmghné dúchasach atá i ngach ábhar éagsúil na hArdteistiméireachta

Chomh maith leis na siollabais, rinne coistí cúrsaí na Comhairle Náisiúnta Curaclam agus Measúnachta forbairt ar threoirínnte do mhúinteoirí, mar áis do na múinteoirí a bheidh ag cur na gcúrsaí nua seo i bhfeidhm. Tá sé i gceist ag na treoirínnte seo a bheith mar áis bhuan do mhúinteoirí, agus mar áis don chlár forbartha inghairme atá urraithe ag an Roinn Oideachais chomh maith,

Níl na treoirínnte seo saintreorach. Leagann siad moltaí amach do mhúinteoirí maidir le cleachtas múinteoireachta. Tá aird ar leith tugtha ar ghnéithe an tsiollabais nua a bhféadfadh nach mbeadh na múinteoirí ar an eolas futhu, i dtéarmaí an ábhair féin agus modheolaíochta.

Tá na treoirínnte foilsithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclam agus Measúnachta i gcomhpháirt leis an Roinn Oideachais.

Gabhtar buíochas le Seán Mac Liam (Oifigeach Oideachais Cheoil na Comhairle Náisiúnta Curaclam agus Measúnachta) go háirithe as ucht a chuid oibre i leith Treoirínnte Ceoil do Mhúinteoirí a fhorbairt agus a chur in eagar.

RÉAMHRÁ

Tá sé mar chuspóir ag na treoirlínte seo cabhair a thabhairt don Mhúinteoir siollabas ceoil na hArdteistiméireachta a chur i bhfeidhm trí bhreac-chuntas a thabhairt ar:

- Réasúnaíocht an tsiollabais, an cur chuige agus an struchtúr
- Cur síos ar ábhar an tsiollabais
- Moltaí maidir le modhanna múinteoireachta agus foghlama a eagrú
- Raon fairsing samplaí de ghníomhaíochtaí don tseomra ranga
- Critéir measúnachta agus cur síos ar na gnóthachtálacha tuartha i ngach réimse den tsiollabas ag gráid agus leibhéil dhifriúla
- Liosta d'acmhainní úsáideacha

Níl na dréacht-treoirlínte seo saintreorach ar chor ar bith agus ní dhéanfaidh siad plé ar na ceisteanna uile a d'fhéadfadh a bheith ag múinteoirí agus iad ag tabhairt faoin siollabas a mhúineadh. Ba chóir féachaint orthu mar choimre ar na smaointe, na hacmhainní agus ar an gcur chuige d'fhonn:

- tacú le feidhmiú an tsiollabais
- Iad a úsáid sna Cláir Forbartha Inghairme
- A bheith mar threorú agus an siollabas á mhúineadh

Beidh na dréacht-treoirlínte tugtha chun críche tar éis na gClár Inghairme

AN SIOLLABAS

Achoimre:

- 1.1 Deiseanna pearsanta, sóisialta, agus geilleagraigh
- 1.2 Réasúnaíoch an tSiollabais
- 1.3 Aidhmeanna agus Cuspóirí ar an Iomlán
- 1.4 Struchtúr
- 1.5 Idirdealú idir Gnáthleibhéal agus Ardleibhéal
- 1.6 Riachtanais nuair atá an tAmchlár á leagan amach
- 1.7 Rannpháirtíocht daltaí de réir gnéis
- 1.8 Gnéithe an tsiollabais nua
- 1.9 Ábhar

1.1 Deiseanna pearsanta, sóisialta, agus geilleagraigh

Cuireann siollabas ceoil na hArdteistiméireachta béim ar thábhacht an ábhair agus ar a luach oideachasúil agus gairmiúil. Cuireann sé béim ar leith ar na buntáistí pearsanta, sóisialta agus geilleagracha a bhaineann le staidéar a dhéanamh ar an gceol. Tá gnéithe éagsúla ag ceol na tíre, agus tá deiseanna gairmiúla agus a mhalairt ann. Nuair a thugtar deiseanna do daltaí a bheith páirteach i gníomhaíochtaí déanta ceoil, cuireann sé ról an cheoil sa tsochaí i gcuimhne dóibh agus spreagtar iad chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí ceoil tar éis na hArdteistiméireachta. Ba chóir béim a chur ar tábhacht an cheoil i leith gheilleagar na hÉireann chomh maith.

1.2 Réasúnaíoch an tSiollabais

Tá an siollabas dírithe ar gach dalta atá ag iarraidh staidéar a dhéanamh ar cheol don Ardteistiméireacht. Tá sé leagtha amach ionas:

- go bhfásfaidh sé as siollabas ceoil an Teastais Shóisearaigh nó cláir chosúil eile
- gur féidir le raon fairsing daltaí ó chúlraí difriúla ceoil teacht air go héasca, agus gur féidir leo taitneamh a bhaint as.
- go mbeidh sé dírithe ar shuimeanna ceoil agus riachtanais dhaltaí éagsúla, lena n-áirítear forbairt ghairmiúil, phearsanta agus fóillíochta.
- go dtabharfar aird ar ghnéithe den chultúr áitiúil, náisiúnta, agus domhanda, ar chothromas inscne agus ar an ngaol idir an ceol agus ábhair eile sa churaclam scoile.
- go dtabharfaidh sé nua-nósanna san oideachas ceol faoi deara
- go mbeifear in ann cuspóirí an tsiollabais a cur i gcrích laistigh de dhá bhliain (i.e. 180 uair an chloig) d'obair ranga.

1.3 Aidhmeanna agus Cuspóirí ar an Iomlán

Tá aidhmeanna an chúrsa seo i gcomhréir le riachtanais agus inniúlachtaí daltaí Ardteistiméireachta atá ag iarraidh staidéar a dhéanamh ar an gceol mar chuid dá n-oideachas ginearálta. Áirithíonn sé seo go n-oibreoidh an siollabas laistigh den

churaclam iar-bhunscoile, cosúil le hábhair ghinearálta eile. Chun béim a chur ar thábhacht gach aidhm an tsiollabais, tá cuspóirí an tsiollabais liostaithe faoi na trí cheannteidil seo a leanas:

- Eolas agus tuiscint
- Scileanna
- Dearcthaí

(féach an siollabas, lch. 2)

Chomh maith le cabhair a thabhairt do mhúinteoirí maidir le haidhmeanna agus cuspóirí an tsiollabais, tabharfaidh na dréacht-treoiríní cabhair do mhúinteoirí:

- Léirthuiscint a bheith acu ar an bhfealsúnacht is bun le forbairt an tsiollabais;
- An siollabas a léirmhíniú agus a chur i bhfeidhm i modh nuálach;
- Áiseanna oiriúnacha a phleanáil, a ullmhú, agus a roghnú i leith mhúineadh an tsiollabais;
- Straitéisí oiriúnacha a dhearbhu chun aidhmeanna agus cuspóirí an tsiollabais a bhaint amach;

Cuireann an siollabas agus na dréacht-treoiríní ceol chun cinn mar ábhar bainteach don ghairm, fuinniúil, taitneamhach a dhéanann daltaí ar gach leibhéal a mhealladh i dtreo an ábhair.

1.4 Struchtúr

Tá na trí ghníomhaíocht riachtanacha seo a leanas mar chuid de shiollabas ceoil na hArdteistiméireachta:

- Ceolchasadh
- Cumadóireacht
- Éisteacht

Roghnaíodh an struchtúr seo chun:

- Leanúnachas a choimeád le cúrsa ceoil an Teastais Shóisearaigh
- Béim a chur ar thábhacht foghlama gníomhaí in ionad foghlaim éighníomhach
- Eispéireas atá cothrom go hiomlán a chur ar fáil, ina bhfuil béim leagtha ar chumas ceoil a chothú.
- i.e. scileanna éisteachta, deachtú, anailís, agus ina bhfuil eolas teicniciúil agus stairiúil san áireamh i gceann de na trí ghníomhaíochtaí.

Déantar foráil ar scileanna cumasaithe, lena n-áirítear scileanna éisteachta, deachtaithe, anailíse, eolais theicniúil agus stairiúil, faoi cheann amháin nó níos mó de na trí ghníomhaíocht seo chomh maith.

Tá an struchtúr seo solúbtha freisin. Nuair atá tallann ar leith ag daltaí, tá siad in ann speisialtóireacht a dhéanamh faoin struchtúr seo agus is féidir leo suas go 50% dá gcuid oibre a dhéanamh sa ghníomhaíocht ceoil is fearr a dtallann.

- i) Ar gnáthleibhéal, roghnóidh daltaí ceann de na trí ghníomhaíocht agus seasfaidh sé sin do 50% dá gcuid oibre:

Ceolchasadh 50%	Cumadóireacht 25%	Éisteacht 25%
-----------------	-------------------	---------------

nó

Ceolchasadh 25%	Cumadóireacht 50%	Éisteacht 25%
-----------------	-------------------	---------------

nó

Ceolchasadh 25%	Cumadóireacht 25%	Éisteacht 50%
-----------------	-------------------	---------------

- ii) Ar Ardleibéal, tabharfaidh daltaí faoi staidéar sa bhreis (rogha Ardleibéil) i ngné amháin de na trí chineál gníomhaíochta:

Ceolchasadh	Cumadóireacht	Éisteacht	Rogha amháin Ardleibhéil
25%	25%	25%	25%

1.5 Idirdhealú idir Gnáthleibhéal agus Ardleibhéal

Tána difríochtaí idir an Gnáthleibhéal agus an tArdleibhéal soiléir, idir struchtúr an tsiollabais agus an leibhéal staidéir atá riachtanach. Tá na difríochtaí seo luaite tríd an siollabas. Beidh na difríochtaí seo soiléir i measúnú an tsiollabais freisin. Déantar freastal ar an dá leibhéal sna dréacht-treoiríní seo agus moltar do mhúinteoirí na hábhair seo a oiriúnú agus a úsáid sa bhealach is fearr a oireann an leibhéalatá i gceist.

1.6 Riachtanais nuair atá an tAmchlár á leagan amach

Moltar go gcuirfí cúig rang (40 nóiméad an ceann) ar siúl in aghaidh na seachtaine (nach n-áirítear am a chaitear i gcleachtadh cóir, ceolfhoirne, srl. leo) don dá bhliain Ardteistiméireachta mar bhunriachtanas i leith teagasc éifeachtach an chúrsa.

1.7 Rannpháirtíocht daltaí de réir gnéis

Tugadh aird ar an ráta rannpháirtíochta íseal i measc buachaillí agus daltaí Gnáthleibhéil le blianta beaga anuas. Athraíodh an siollabas d'fhonn go mbeadh fáil chothrom ag daltaí ar an ábhar. Mar thoradh air seo, is é aidhm an tsiollabais líon na ndaoine atá ag déanamh ceoil don Ardteistiméireacht a mhéadú. Tá sé mar aidhm aige freisin éileamh ar an ábhar a mhéadú agus raon fairsing de dhaltaí a mhealladh chun an t-ábhar a dhéanamh, idir chailíní agus bhuachaillí, idir Gnáthleibhéal agus Ardleibhéal.

1.8 Tréitheantsiollabais nua

- Athraíodh an siollabas chun seans a thabhairt do dhaltáí speisialú a dhéanamh i ngníomhaíocht an tsiollabais is fearr a oireann a dtallanna
- Níl Siollabas A ná Siollabas B ann a thuilleadh
- Ní gcaithfidh an dalta obair tionscadail a dhéanamh a thuilleadh
- Beidh ar gach dalta rud a chanadh/a sheinm
- Leathnaíodh na roghanna ceolchasaídh chun amhránaíocht, déanamh ceoil mar bhall de ghrúpa, ceol a sheinm le córais leictreonacha agus tobchumadóireacht a chur san áireamh, chomh maith le ceol a sheinm ar uirlisí clasaiceacha agus uirlisí traidisiúnta na hÉireann.
- Bhí riachtanais an tsiollabais laghdaithe ionas go mbeidh sé níos éasca iad a láimhseáil. Leanfaidh siad sin ar aghaidh ó chúrsa ceoil an Teastais Shóisearaigh.
- Freastalaíonn an siollabas ar gach seánra ceoil

1.10 Ábhar

Tá ábhar an tsiollabais leagtha amach mar a leanas:

NA TRÍ GHNÍOMHAÍOCHT CHEOIL RIACHTANACHA

CEOLCHASADH

- Ceolchasadh aonair
- Ceolchasadh mar bhall de ghrúpa
- Cleachtadh agus stiúradh ceolghrúpa
- Rogha Ardleibhéil (HLE)

CumasCeoil a FhorbairttríEispéireas

CUMADÓIREACHT

- Séiseanna
- Armóiní
- Saorchumadóireacht (Rogha Ardleibhéil)

ÉISTEACHT

- Saothair dualgais
- Ceol Gaelach
- Cluas-Scileanna
- Sainábhar (Rogha Ardleibhéil)

2. Ceolchasadh

Achoimre

- 2.1 Réamhrá
- 2.2 Réasúnaíocht
- 2.3 Roghanna Ceolchasaídh
- 2.4 Cleachtadh agus stiúradh ceolghrúpa
- 2.5 Cumas chun córais cheoil leictreonacha a thuiscint agus a úsáid

2.1 Réamhrá

Tá ról lárnach ag ceol déanamh, cé acu an bhfuil duine aonair nó grúpa á dhéanamh, d'fhonn cumas ceoil a fhorbairt. Faigheann daltaí taithí ar cheolchasadh ar an gcéad dul síos nuair a bhreathnaíonn siad ar cheol á sheinm (mar bhall den lucht éisteachta). Tá sé nádúrtha go mbeidh fonn ar an dalta páirt a ghlacadh i gceol a dhéanamh tar éis dó/di é a fheiceáil agus a chloisteáil. Tá taithí ar cheolchasadh an-tábhachtach i ngach córas bailí oideachais.

Is trí ceol a chur i láthair

- a fhaightear taitneamh as ceol a roinnt le daoine eile
- a chuirtear tuiscint ceoil agus freagairt mhothúcháinach in iúl i mbealach bríoch
- atá pearsantacht ceoil níos éasca a aithint
- atá an deis is mó ag daltaí foghlaim trí eispéireas díreach

2.2 Réasúnaíocht

Tá an taitneamh a bhaineann duine as an gceolchasadh agus scileanna teicniúla a fhorbairt idirspiléach den chuid is mó. Cé go dtabharfar aird mar is cuí ar gach gné de na scileanna ceolchasaídh, is é príomhaidhm na coda seo den chúrsa inniúlacht ceoil a chur chun cinn in ionad inniúlacht teicniúil.

2.3 Roghanna Ceolchasaídh

Chun freastal ar gach dalta agus chun a bheith ar aon dul le dearcthaí oideachasúla i láthair na huair, leathnaíodh na gníomhaíochtaí ceolchasaídh chun na roghanna seo a leanas a chur san áireamh:

- (i) Na bealaí chun scileanna a fhoghlaim
- (ii) Cleachtadh ceolchasaídh
- (iii) Roghanna ceolchasaídh
- (iv) Seánraí ceoil
- (v) Clár píosaí le seinm

(i) Na bealaí chun scileanna a fhoghlaim

- Sa rang
- Ar scoil
- Go príobháideach

(i) Cleachtadh

- ina n-aonar
- i ngrúpa
- cleachtadh agus stiúradh

CEOLCHASADH

(i) Seánraí

- Ceol traidisiúnta
- Ceol clasaiceach
- Ceol pobail (rac ceol, snag ceol, ceol stáitse, srl.)

(i) Roghanna

- Guth
- Uirlis
- Teicneolaíocht Cheoil
- Tobchumadóireacht
- Amharcléamh
- Cluaschuimhne
- Roghanna eile

(i) Clár ceolchasaídh

(i) Bealaí chun scileanna a fhoghlaim

Is féidir scileanna ceolchasaídh a fhoghlaim i gceann amháin nó níos mó de thrí bhealach dhifriúla:

- Ceolchasad sa rang m.sh. amhráin a chanadh, tobchumadóireacht, obair uirlise ranga, amharcléamh, forbairt ar chluaschuimhne, srl.
- Ceolchasad ar scoil a leanfaidh as gníomhaíochtaí grúpa agus gníomhaíochtaí grúpa seach-churaclaim aitheanta agus mar chuid den chlár ama, m.sh. cór, ceolfhoireann, ceolchoirmeacha, ceolsiamsaí, banna ceoil scoile. Is féidir grúpaí neamhfhoirmiúla eile de dhaltáí tréitheacha a chur san áireamh chomh maith, m.sh. banna popcheoil, banna ceoil tíre, banna ceoil liotúirgeach, grúpaí a sheinneann ceol Gaelach, ensemble aireagail éagsúla, toisc go ndéanann siad cleachtadh lasmuigh d'uaireanta foirmiúla scoile.
- Scileanna ceolchasaídh atá foghlamtha go príobháideach, m.sh. obair uirlise aonair. Uaireanta, foghlaimíonn an dalta na scileanna seo lasmuigh de na huaireanta foirmiúla scoile agus/nó mar gheall ar shocrú príobháideach idir an dalta agus an múinteoir.

(ii) Cleachtais cheolchasaídh

Is féidir ceol a chur i láthair i gceann de na bealaí seo a leanas:

- Mar dhuine aonair
- Mar bhall de cheolghrúpa
- Trí chleachtadh agus stiúradh ceolghrúpa

(iii) Seánraí ceoil

Is féidir le daltaí ceol traidisiúnta, ceol clasaiceach nó popcheol, rac-cheol, snagcheol, ceol stáitse, srl. nó comhcheangal de sheánraí a chur i láthair, ar chuntar go gcomhlíonann siad na critéir maidir le ceol a roghnú (féach siollabas lch. 19ff.) agus go mbeidh an ceol atá roghnaithe ar chaighdeán chomh hard nó níos airde ná na samplaí ar a dtugtar breac-chuntas sa siollabas.

(iv) Roghanna ceolchasaídh

Leanann an chuid is mó de na roghanna ceolchasaídh ar aghaidh ó roghanna an Teastais Shóisearaigh (féach aguisín A agus aguisín B den tsiollabas lch. 14-16). Tá dhá rogha nua ann agus déanfar níos mó soiléirithe orthu sna treoirlínte seo.

(v) Rogha Cláir

Ag braith ar an seánra a roghnaigh an dalta, beidh an rogha aige a c(h)lár píosáí féin a sheinm, faoi réir na riachtanais cheolchasaídh agus na gcritéar a bhaineann le ceol oiriúnach a roghnú (féach aguisín E den tsiollabas, lch. 19ff.).

2.4 Cleachtadh agus stiúradh ceolghrúpa

Tá an t-eolas ar fad atá ag teastáil chun tabhairt faoin rogha ceolchasaídh seo curtha faoi iamh in aguisín E den tsiollabas (lch. 19ff.).

2.5 Cumas chun micrichórais ceoil leictreonacha a thuiscint agus a úsáid a thaispeáint

Beidh gach dalta Ardteistiméireachta in ann an rogha seo a roghnú, go háirithe na daltaí atá ag freastal ar scoileanna ina bhfuil teicneolaíocht ríomhaireachta á mhúineadh cheana féin.

Is iad na riachtanais crua-earraí is lú ná:

- Ríomhaire le monatóir atá in ann na bogearraí roghnaithe a rith
- Modúl fuaim inmheánach (nó seachtrach)
- Dhá challairí cumhachta (nó aimplitheoir agus callairí)
- Uirlis mhéarchláir MIDI (nó uirlis(í) traidisiúnta le rialaitheoirí leictreonacha ag a bhfuil comhéadan MIDI)
- Printéir

Tá sé tábhachtach go bhfuil gach páirt den chóras in ann cumarsáid a dhéanamh lena chéile trí chomhéadan MIDI caighdeánach agus is ceart go mbeadh sé in ann na bogearraí ceoil a rith. Braitheann an chomhairle ar an rogha bhogearraí. Leagtar bogearraí oiriúnacha le haghaidh rogha teicneolaíochta ceoil amach in aguisín H de na treoirlínte seo.

Ba chóir do gach dalta atá ag déanamh na rogha ceoil leictreonáí a bheith in ann píosá ceoil amháin a bhfuil dhá pháirt neamhspleách ann a sheinm. Is féidir an píosá seo a roghnú ó liosta de na píosáí ceoil ar chaighdeán gnáthleibhéil ar a laghad nó píosá nuachumtha ar an gcaighdeán céanna (féach aguisín E den tsiollabas, lch. 19ff.). Is féidir leis an dalta é seo a dhéanamh sna bealaí seo a leanas:

- Taifead aonriain a dhéanamh i bhfíor-am
- Taidead dériain a dhéanamh i bhfíor-am

Cuirfidh daltaí a gcumas in iúl chun a saothar a chur in eagar agus leagan deiridh téipeáilte nó priontáilte nó iad araon a dhéanamh.

Sonraíonn an siollabas riachtanais sa bhreis do dhaltaí Ardleibhéil (féach aguisín A den tsiollabas, lch. 14). chun a gcumas chun a dtéip ullmhaithe féin a chur le céile a chur in iúl. Beifear ag súil go ndéanfaidh an dalta réamhthairfead ar fhuaimrian taca i bhfíor-am de phíosá ceoil atá ann cheana féin nó de phíosá ceoil nuachumtha.

Seinnfidh na daltaí uirlis traidisiúnta nó leictreonach nó canfaidh siad amhrán leis an téip ullmhaithe.

3. Cumadóireacht

Achoimre

- 3.1 Réamhrá
- 3.2 Réasúnaíocht
- 3.3 Roghanna cumadóireachta
- 3.4 Teicníochta cumadóireachta a fhoghlaim ó chomhthéacsanna ceoil

3.1 Réamhrá

Is tríd an gcumadóireacht a fhoghlaimíonn daltaí:

- na próisis chinnteoireachta atá mar bhonn gach cineál ceoil
- an taitneamh a bhaineann daoine as a gceol féin a chruthú agus a athchruthú
- eisprisean agus smacht ar smaointe ceoil
- nodaireacht ceoil oiriúnach a úsáid
- Ceol a mheas le níos mó oscailteachta agus feasachta

3.2 Réasúnaíocht

Tá sé mar aidhm ag an gcuid cumadóireachta den tsiollabas níos mó cruthaitheachta a chur chun cinn agus níos lú riachtanas teicneolaíochta a chur ar dhaltaí ná roimhe sin. Déanfaidh sé seo

- suim na ndaltaí a spreagadh i mbealach níos oiriúnaí agus níos taitneamhaí
- leanúnachas ó chaighdeáin an Teastais Shóisearaigh a chinntiú
- níos mó saoirse a thabhairt do dhaltaí chun dul i ngleic leis na scileanna seo i mbealach níos cruthaithí agus níos ceolmhaire.
- níos mó rannpháirtíochta a spreagadh san ábhar
- muinín níos fearr a chur ar dhaltaí i leith mheasúnacht an ábhair

3.3 Roghanna cumadóireachta

Tá seans ag daltaí rogha a dhéanamh, nuair is cuí,

- (i) Idir dhá leibhéal deacrachta, sainábhair san áireamh
- (ii) a bheith páirteach i ngníomhaíochtaí cumadóireachta éagsúla
- (iii) ó réimse de chineálacha éagsúla cur chuige

LEIBHÉAL

GNÍOMHAÍOCHTAÍ

CUR CHUIGE

Gnáthleibhéal

Ardleibhéal

-
-

Séis 16 bharr
Cleachtaí armóine

Rogha Ardleibhéil

-
-
-

Saorchumadóireachta
Cóirithe
Ionstraimiú

- Séis ocht mbarra
- dúnadh a scríobh

Séis

- Leanúint ar aghaidh le hoscailt téacs a shocrú
- úsáid a bhaint as rithim, méadar agus/nó foirm a thugtar

Armóine

- nótaí doird agus séise a chur isteach
- cordaí doird agus cordaí tacaíochta a chur isteach
- forshéis/séis agus cordaí a chur isteach.

- Clasaiceach
- Traidisiúnta
- Popcheol
- Avant-garde
- leictrea-fhuaimiúil

Tugtar aird ar na riachtanais sonracha agus cleachtaí don ghníomhaíocht riachtanach seo. Is féidir le daltaí séis, armóine nó rithim níos casta a úsáid i gcomparáid le gach rud ar a dtugtar breac-chuntas anseo, más mian leo.

3.4 Teicníochta cumadóireachta a fhoghlaim ó chomhthéacsanna ceoil

Ba chóir daltaí a spreagadh chun a scileanna cumadóireachta a fhorbairt (idir scríobh séiseanna agus leanúnachas corda) ó fhiorchomhthéacsanna ceoil. Bíonn sé níos fearr an instinn tógála séise a fhorbairt trí cheolchasadh agus anailís a dhéanamh ar amhráin agus ar shéiseanna eile. Nuair a dhéantar staidéar ar armóine, is féidir leis an dalta cleachtas nádúrtha a fhorbairt trí cheol oiriúnach a sheinm agus trí anailís a dhéanamh ar an tslí ina bhfeidhmíonn cordaí i gcomhthéacsanna ceoil éagsúla.

Sampla 1: Cuireann an sampla seo an seicheamh cordaí I-IV-V-I in iúl, as a mbaintear úsáid nádúrtha mar ostinato.

SAMPLA 2: Cuireann an t-amhrán máirseála seo úsáid na seicheamh corda ii-V-I in iúl.

SAMPLA 3: Cuireann an t-amhrán Éireannach seo úsáid nádúrtha an chorda vi roimh an dúnadh ii-V-I in iúl.

Tá an liosta seo a leanas d'amhráin agus píosaí ceoil úsáideach chun úsáid nádúrtha na gcordaí a chur in iúl.

CORDAÍ I gCOMHTHEÁCSANNA CEOIL	
Cordaí I, IV agus V	Cordaí II agus VI
The Trout (Schubert) Cradle Song (Schubert) Siansa uimhir a 5, finale (Beethoven) Camptown Races (Foster) All Together Now (Lennon/McCarthy) Ceol na gormacha Bergamesca ón 17ú Céad- gluaisreachtaí damhsa	Penny Lane (Lennon/McCarthy) Siansa Uimhir a 6, finale (Beethoven) Siansa Uimhir a 40, an chéad ghluaiseacht (Mozart)

4. ÉISTEACHT

Achoimre:

- 4.1 Réamhrá
- 4.2 Breac-chuntas ar riachtanais éisteachta
- 4.3 Saothair Dualgais
- 4.4 Ceol Gaelach
- 4.5 Cluas-scileanna

4.1 Réamhrá

Tá an cluas-aireachtáil lárnach de gach eispéireas ceoil. Is gníomhaíoch cultúrtha fiúntach é freagairt ar sheánraí ceoil éagsúla. Cabhraíonn éisteacht a bhfuil cuspóir leis le daltaí ionas go mbeidh siad in ann

- Taitneamh a bhaint as ceol agus léargas agus tuiscint níos fearr a bheith acu
- Cluas-aireachtáil a fhorbairt
- Tuairimí bríocha faoin gceol a chur in iúl
- Ceol a anailísiú agus a mheas go criticiúil
- Mothálacht de cháilíochtaí eispriseacha an cheoil a chothú
- Léirthuisicint a fháil ar chultúr agus oidhreacht an cheoil
- níos mó cluasfheasachta a bheith acu chun ceol a sheinm agus a chumadh

4.2 Breac-chuntas ar riachtanais éisteachta

Ní dhéanann cuid éisteachta an tsiollabais iarracht gach gné de stair an cheoil a chlúdach. Déanfaidh daltaí staidéar ar an eolas, tuiscint, scileanna agus tuairimí atá ag teastáil faoi na trí cheannteideal seo a leanas:

- Saothair dhualgais (féach siollabas lch. 10 agus 24)
- Ceol Gaelach (féach siollabas lch. 11)
- Scileanna Éisteachta (féach siollabas lch. 11)

Nuair a bheidh na riachtanais éisteachta críochnaithe acu, ba chóir go mbeadh siad in ann úsáid a bhaint as na scileanna a fhuair siad le linn an chúrsa chun breithmheas a thabhairt ar cheol eile.

4.3 Saothair Dualgais

Ba cheart mionstaidéar a dhéanamh ar gach saothair dualgais. Sonraíonn an siollabas fairsinge na foghlama atá riachtanach i ngach cás. Tabharfaidh liosta na ngnéithe seo a leanas cúnamh do dhaltaí agus do mhúinteoirí chun ábhar oiriúnach a shainiú:

- Uraiceacht (m.sh. rithim, meadaracht, airde, dinimic séise, luasanna, armóine, dúnadh, uigeacht, téarmaí, comharthaí agus giorrúcháin)
- Struchtúir (m.sh. dénárthán, trínárthán, sonáid, minit, tríríd, breachnú, rondo)
- Teicníochtaí cumadóireachta (m.sh. coimriú, ostinato, seicheamh, iontamhail, ainteafanúil)
- Teicníochtaí uirlise: (m.sh. legato, pizzicato, staccato)
- Guthanna agus uirlisí
- Ensemble
- Seánraí ceoil
- Nósanna agus tréimhsí

4.4 Ceol Gaelach

De réir an tsiollabais, tá ar dhaltáí éisteacht le samplaí fairsinge de chleachtaí ceoil Ghaelaigh atá le cloisteáil an lá atá inniú ann. Cuirtear leaganacha agus seánraí difriúla san áireamh agus is féidir leo iad a chur i láthair mar dhuine aonair nó mar bhall grúpa:

- i bhformhódh traidisiúnta
- i stíl bailéid nó stíl ceoil tíre
- i gcóiriú le haghaidh ensemble clasaiceach
- i stíl snagcheoil nó rac-cheoil
- Leaganacha ina bhfuil níos mó ná stíl cheoil amháin

Nuair a chuirtear an ceol Gaelach san áireamh i stíleanna ceolchasaídh traidisiúnta agus stíleanna ceolchasaídh an lá atá inniu ann, cuirtear béim ar ghné áitiúil agus náisiúnta an cheoil agus cuireann sé in iúl go bhfuil ceol Gaelach chomh maith céanna le stíleanna Iarthar na hEorpa eile agus traidisiúin eile.

Leagtar liosta taifeadtaí amach in Aguisín A thíos (lch 56ff.) agus is féidir é a úsáid chun raon agus éagsúlacht ceoil Ghaelaigh atá á chleachtadh an lá atá inniu ann agus an tionchar a bhí ag ceol Gaelach ar cheol tíre thar lear, go háirithe i Meiriceá Thuaidh a chur in iúl.

4.5 Scileanna Éisteachta

Is gné thábhachtach den chúrsa é an cumas chun nodaireacht cruinn a dhéanamh ar an méid a chloistear. Bíonn sé níos fearr scileanna éisteachta a fhorbairt i gcomhthéacs fíorghníomhaíochtaí ceoil. Beidh deiseanna ann le haghaidh cluas-aireachtála agus nodaireacht rithimeach, séiseach agus dúntach a chleachtadh le linn amhránaíochta agus déanamh ceoil eile sa rang. Soláthraíonn iarrachtaí an dalta chun scríobh

séiseanna agus leanúnachas cordaí deis eile chun tuairimí ceoil a fhorbairt sa bhealach seo.

Moltar go dtugtar tacaíocht d'úsáid nádúrtha an cheoil (i.e. leanúnachas rithimeach, séiseach, armónach) trí éisteacht go cúramach le heiseamláirí roghnaithe ó litríocht an cheoil. Agus an dalta ag ceolchasadh, ag cumadóireacht agus ag éisteacht, tá sé tábhachtach go gcloisfidh sé/sí eispéireas iomlán ceoil — séis agus cuid/codanna tionlacain, ionas go mbeadh luach ar an eispéireas ann.

Molann Aguisín B thíos (pp. 58ff.) cineálacha éagsúla cur chuige ceoil agus leagtar liosta áiseanna amach le húsáid chun gnéithe éagsúla de scileanna éisteachta atá riachtanach sa siollabas a fhorbairt (féach siollabas lch.11)

5. Ábhair Roghnacha ar Ardleibhéil

Achoimre

5.1 Réasúnaíocht

5.2 Roghanna

5.3 Riachtanais

5.1 Réasúnaíocht

Tá dhá chuspóir ag na roghanna seo. Tugann siad deis do dhaltaí Ardleibhéil

- speisialtóireacht a dhéanamh i ngníomhaíocht amháin
- chun 50% dá gcuid oibre a dhéanamh sa ghníomhaíocht is fearr a n-oireann a mbuanna.

5.2 Roghanna

I dteannta na riachtanas a ghabhann le hArdleibhéil, caithfidh daltaí rogha Ardleibhéil a roghnú i gceann amháin de na trí ghníomhaíocht riachtanacha.

(i) Ceolchasadh

(ii) Cumadóireacht

(iii) Éisteacht

5.3 Riachtanais

(i) Ceolchasadh: Caithfidh daltaí clár 12 nóiméad i bhfad a sheinm/a chanadh. Ba chóir go mbeadh an clár seo níos deacra ná an clár atá riachtanach le haghaidh na gníomhaíochta riachtanaí a ghabhann leis an Ardleibhéil. Mar thoradh air seo, ní gá do dhaltaí ach scrúdú praiticiúil amháin a dhéanamh sa cheolchasadh.

(ii) Cumadóireacht: Cuireann daltaí fillteán tionscadail i láthair ina bhfuil:

(a) Dhá dhréacht ghairid nó dhá amhrán mar aon leis na gníomhaíochtaí riachtanacha cumadóireachta.

(b) Fillteán tionscadail d'obair agus/nó cóirithe agus/nó ionstraimiú bunúil (5 nóiméad i bhfad ar an iomlán). Ní gá do dhaltaí a roghnaíonn an dara rogha staidéar a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí riachtanacha cumadóireachta. Tugtar breac-chuntas ar chritéir chun saothair bhunúla a mheasúnú sa siollabas (lch. 9).

(iii) Éisteacht: Déanann daltaí staidéar ar théama faoi leith. Leagtar critéir chun téamaí oiriúnacha a roghnú agus treoir staidéar amach sa shiollabas (lch. 12).

6. Cineálacha Éagsúla Cur Chuige agus Modheolaíochtaí

Achoimre

- 6.1 Foghlaim a Eagrú
- 6.2 Straitéisí foghlama faoi threorú múinteora agus féin-treoraithe
- 6.3 Tábhachtach cluas-aireachtála agus nodaireachta
- 6.4 Cur chuige inniúlachta ceoil
- 6.5 Múineadh daoine ar chumas measctha
- 6.6 Múineadh grúpa
- 6.7 Cur chuige comhtháite
- 6.8 Múineadh de réir ábhair
- 6.9 Áiseanna

6.1 Foghlaim a Eagrú

Is bealaí fiúntacha iad ceolchasadh, cumadóireacht agus éisteacht chun foghlaim ceoil a eagrú. Is féidir le cur chuige na ngníomhaíochtaí seo a bheith gutha agus/nó uirliseach. Nuair atá baint ghníomhach ag daltaí leis na tascanna ceoil seo, cuirtear meon dearfach agus muiníneach chun cinn i measc na ndaltaí. Nuair atá an meon seo ag na daltaí, tá sé níos éasca eolas a thabhairt agus a chomhshamhlú.

6.2 Straitéisí foghlama faoi threorú múinteora agus féin-treoraithe

Tugann foghlaim faoi threorú múinteora straitéisí éagsúla a ghabhann le hidirghníomhaíocht idir múinteoirí agus daltaí le fios, mar shampla:

- Eolas a Thabhairt
- Ceisteanna a Chur
- Rudaí a Phlé
- Eiseamláirí a chur in iúl
- forbairt scileanna a stiúradh agus a chleachtadh
- eolas na ndaltaí a cheartú agus a mheas, scileanna agus dearcthaí a thuiscint.

Tá múinteoirí ar an eolas faoi na straitéisí teagaisc coinbhinsiúnacha seo, agus is bealaí luachmhara iad chun dul i ngleic le daltaí le linn an phróisis foghlama agus i ngnáthcheachtanna. Ach, nuair a thugtar aird ar aois na ndaltaí Ardteistiméireachta, d'fhéadfadh go mbeadh ról tábhachtach ag foghlaim féin-treoraithe chun na daltaí a ullmhú le haghaidh an tsaoil cheoil tar éis dóibh scoil a fhágáil.

Spreagann foghlaim féin-treoraithe daltaí chun a bheith neamhspleách agus freagrach as a ndul chun cinn féin nuair a chuirtear acmhainní agus treorú bainteach ar fáil dóibh. Is féidir le dalta aonair nó grúpa daltaí dul i mbannaí le chéile chun tabhairt faoi fhoghlaim féin-treoraithe. Is féidir é sin a dhéanamh i gceachtanna tiomnaithe nó i gcodanna faoi leith de cheachtanna. Agus an modh seo á úsáid sa seomra rang, tugann sé deis do mhúinteoirí dul i ngleic le riachtanais aonair i mbealach níos oiriúnaí. Is bealach úsáideach é chun nasc a chruthú idir staidéar neamhspleách sa bhaile agus cur chuige níos fhoirmiúla as a mbaintear úsáid ar scoil.

Beidh foghlaim féin-treoraithe is úsáidte sa chuid éisteachta den rogha ardleibhéil agus sa rogha ceoil Ghaelaigh chomh maith. Tá eagrú agus socrú na dtascanna an-tábhachtach anseo. Tá níos mó taifeadtaí oiriúnacha agus pacáí eolais ag teastáil chun an cur chuige seo a chur i bhfeidhm

Tá roinnt straitéisí éagsúla i gcomhair foghlama féin-treoraithe ar an bhfód, m.sh.

- Foghlaim oscailte
- Foghlaim phacáistithe
- Foghlaim ghrúpa
- Foghlaim ríomhchuidithe
- Foghlaim ghníomhaíochta

Foghlaim Oscailte

Baineann sé seo le staidéar príobháideach ar ábhair nó píosaí sainithe ó fhoinsí tugtha. Tugann sé seans do dhaltaí staidéar a dhéanamh ar ábhar is cás leo. Nuair a bheidh siad críochnaithe, tabharfar deis dóibh eolas maidir lena n-eispéireas a roinnt.

Úsáidí: ceolchasadh, cumadóireacht agus éisteacht

Foghlaim phacáistithe

Tá an fhoghlaim struchtúraithe go cúramach sa chur chuige seo chun spriocanna faoi leith, treoir chun áiseanna foghlama a úsáid, bileoga oibre a chuimsíonn na príomhphointí foghlama agus scrúdú gairid chun foghlaim a mheasúnú a leagan amach. Baintear leas as an cur chuige seo nuair a úsáidtear in éineacht le meán closamhairc é, m.sh. cláir teilifíse agus fístéipeanna.

Úsáidí: staidéar baile, eolas stairiúil agus comhthéacsúil maidir le saothair dualgais, ceol Gaelach, an sainábhar, eolas teoiriciúil, obair athbhreithnithe.

Foghlaim ghrúpa

Baineann sé seo le aon fhoghlaim idirghníomhach i ngrúpaí beaga. Uaireanta, bíonn gach grúpa ag dul i ngleic le píosa oibre ar leithlis, uaireanta eile, bíonn grúpaí difriúla ag obair ar ghnéithe difriúla an ábhair chéanna. Is minic a dhéantar obair tionscadail sa bhealach seo. Is féidir úsáid a bhaint as cineálacha éagsúla cur chuige mar mhodhanna éifeachtacha eile nuair atáthar ag tabhairt faoi fhoghlaim ghrúpa.

Úsáidí: obair bhaile, ceolchasadh, éisteacht agus athbhreithniú

Foghlaim ríomhchuidithe

Nuair a dhéantar idirdhealú ceart idir ríomhcheol agus gnáthcheol, tá ríomhairí in ann a bheith mar theagascóirí oilte. Is féidir le ríomhaire cumhachtach:

- Méid mór eolais a stóráil
- Eolas iarrtha a roghnú ar luas mór
- Íomhánna closamhairc agus léiriúcháin cheoil a thabhairt don fhoghlaiméir ar an toirt
- Treoracha clóscríofa a fhreagairt
- Aiseolas a thabhairt ar an toirt
- féinmheasúnú a éascú

- Díriú ar leibhéil dhifriúla cumais agus inniúlachta

Beidh an chuid is mó de dhaltáí sa tsraith shinsearach eolach ar chluichí ríomhaire agus próiseas idirghníomhaíochta ilmheánacha Toisc go bhfuil sé chomh éasca sin teacht ar dhioscaí CD-Rom a bhaineann le go leor ábhar éagsúil ceoil, is féidir le daltaí agus múinteoirí teacht ar ábhar acmhainne fiúntach agus a bhíonn ag méadú i gcónaí (féach aguisín H thíos, lch. 74ff).

Tugann rogha leathan bogearraí ceoil atá ar fáil deis do dhaltáí áiseanna ceolchasaídh, cumadóireachta, taifeadta, agus ceol-próiseála a úsáid.

Úsáidí: an rogha teicneolaíocht cheoil, cumadóireacht, cóiriú, ionstraimiú, éisteacht, stair an cheoil, scileanna éisteachta.

Foghlaim ghníomhaíochta

Tá an teicnócht seo ar cheann den chur chuige is mó úsáidte i leith ceoil phobail a mhúineadh. Leagtar a spriocanna, ábhar agus modhanna teagasc amach i bpacáiste foghlama. Ní chuirtear aon teorann air, ach amháin cad atá praiticiúil agus úsáideach ar an láthair.

Tá a lán teagascóirí oiriúnacha ceoil phobail ann, físteipeanna agus leabhair cheoil a bhaineann le huirlisí leictreonacha agus traidisiúnta atá ar fáil i siopaí ceoil. Foilsíonn cuideachtaí bogearraí teicneolaíocht cheoil agus ranganna teagaisc, cuid acu atá dírithe ar úsáid ar scoileanna.

Úsáidí: ceol pobail a sheinm/a chanadh, déanamh ceoil i ngrúpaí, agus rogha teicneolaíocht cheoil

6.3 Tábhachtach cluas-aireachtála agus nodaireachta

Bíonn éisteacht lárnach i ngach gníomhaíocht ceoil. Maidir le hoideachas ceoil, baineann éisteacht le:

- cumas aireachtála leis an gcluas
- eolas ar an gceol
- Anailís agus breithmheas a dhéanamh ar cheol
- an méid atá cloiste a léiriú trí nodaireacht chomh maith le teanga

Cé go cabhraíonn agus go dtacaíonn na ceithre ghné le gníomhaíochtaí déanta ceoil, cuireann forbairt ar chluas-aireachtála inniúlacht cheoil chun cinn. Cuireann sé daltaí ar a gcumas dul chun cinn níos fearr a dhéanamh mar cheoltóirí i.e. ag seinm ceoil, á chumadóireacht, agus ag éisteacht leis.

Mar thoradh air sin, moltar cur chuige a chothaíonn cluas-aireachtáil agus úsáid scileanna nodaireachta a úsáid i ngach ceann de na trí ghníomhaíocht riachtanacha den tsiollabas.

6.4 Cur chuige inniúlachta ceoil

Ní mholtar aon mhodh amháin ar leith chun riachtanais inniúlachta ceoil an tsiollabais a mhúineadh. Tá straitéisí ar leith ag roinnt múinteoirí de bharr a gcuid taithí féin d'fhonn scileanna inniúlachta ceoil a fhorbairt. Baineann múinteoirí eile úsáid as cur chuige hibrideach. Ba chóir an roghnú a bhunú ar roghnachas pearsanta an mhúinteora agus ar riachtanais na ndaltaí.

6.5 Teagasc Cumais Mheasctha

Is é fírinne an scéil i mbunús na seomraí ranga go mbíonn daltaí ar chumais mheasctha iontu. Déantar freastal sa ghnáthrang ardteistiméireachta, laistigh den aon rang amháin ar

- Dhaltaí Gnáthleibhéil agus ar dhaltaí Ardleibhéil
- dhaltaí a bhíonn ag foghlaim, beag beann ar chumas, ar luas éagsúil ó dhaoine eile

Sa chás seo, is mór an gar pleanáil chúramach mhionsonraithe na ngníomhaíochtaí grádaithe ceoil. Lena chinntiú áfach, go ndéantar freastal ar gach dalta, d'fhéadfadh sé gur ghá glacadh le cur chuige difreáilte i leith an teagaisc. Is féidir roinnt straitéisí a úsáid m.sh.

- difreáil trí leagan amach an tseomra ranga
- difreáil trí thasc
- difreáil trí ábhair

Cuirtear ar chumas an mhúinteora, leis an ndifreáil trí leagan amach an tseomra ranga, a c(h)uid ama a roinnt go cothrom idir daltaí a bhfuil riachtanais éagsúla oideachais acu. Beidh ar na daltaí gnáthleibhéil na bunscileanna agus na coincheapa a fhoghlaimíonn siad a athneartú. Rachaidh daltaí ardleibhéil chun cinn níos gasta tríd na bunscileanna agus na bunchoincheapa agus beidh dúshlán níos mó de dhíth orthu. Agus é ar a dhícheall riar ar ghrúpaí éagsúla, ní gá i gcónaí don múinteoir bheith i dteagmháil go comhuaineach le gach dalta. Nuair atá an dúshraith leagtha síos ag an múinteoir, bainfidh gach dalta sochar as straitéisí foghlama féinstiúrtha. Cuirtear deiseanna ar fáil ar an ndóigh seo le go bhforbróidh na daltaí uile a gcuid tuisceana ceoil trí bheith ag foghlaim ar a luas féin.

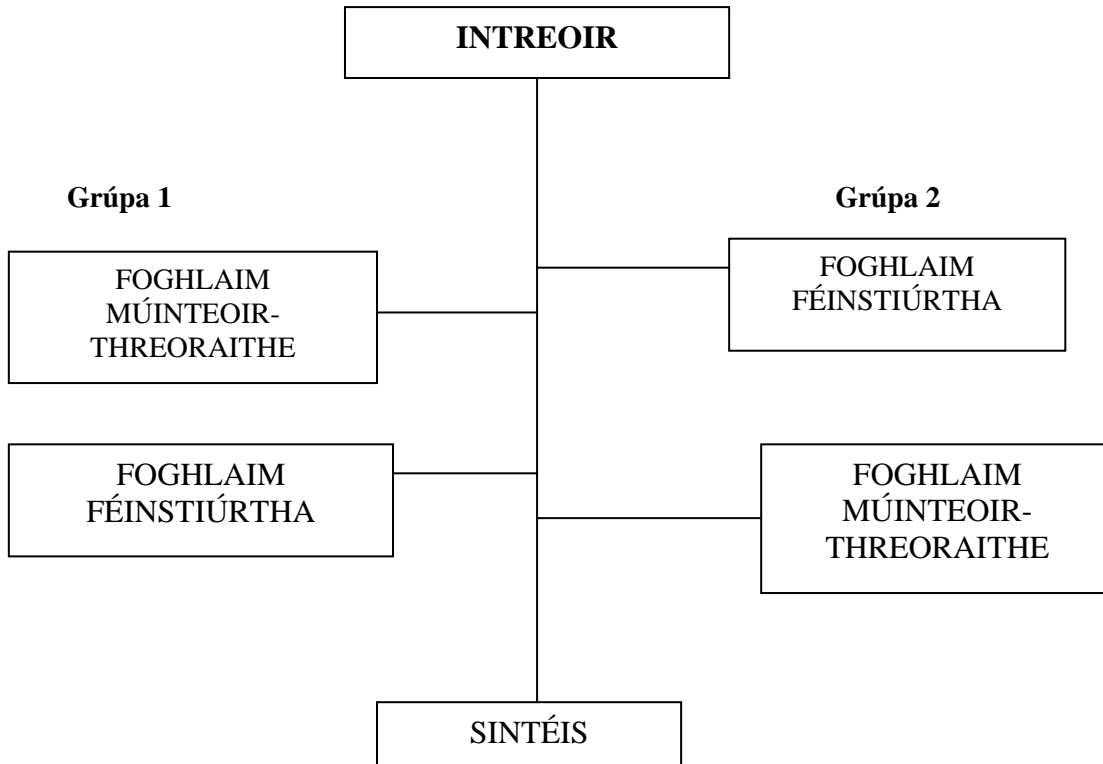
Is féidir torthaí éagsúla a fháil leis an ndifreáil trí thasc, rud atá ríthábhachtach sna ranganna cumais mheasctha. Cé go mbíonn gach dalta ag oibriú ar thasc ar leith faoina luas féin, d'fhéadfadh sé go mbeadh na daltaí is cumasaí ag oibriú ar leibhéal níos airde nó ag plé le scil d'ord níos airde. D'fhéadfaí eolas agus eispéiris cheoil a chomhroinnt trí ghrúpobair agus gníomhaíochtaí ranga uile.

D'fhéadfaí difreáil a dhéanamh chomh maith i dtaca le méid nó le caighdeán na n-ábhar ceoil a úsáidtear. I gcásanna áirithe, d'fhéadfadh sé gur ghá an ceol a chur in oiriúint le haghaidh foghlaimeoirí nach bhfuil chomh cumasach sin nó chun pointe ceoil a léiriú. Beidh daltaí eile in ann déileáil níos fearr le ceol atá níos faide agus níos deacra go teicniúil.

6.6 Grúpthegasc

Cur chuige féideartha amháin a d'fhéadfaí a úsáid i ranganna cumais mheasctha ná daltaí a ghrúpáil de réir cumais nó riachtanas oideachais. D'fhéadfaí an ghrúpobair laistigh de ranganna a struchtúru mar seo a leanas:

Gach dalta

Léirítear leis an gcoimriú smaointe thíos an dóigh a bhféadfaí an struchtúr seo a chur i bhfeidhm i gceachtanna maidir le

- (i) saothar atá leagtha síos
- (ii) bunréimniú cordaí
- (i) Saothar atá leagtha síos: Fantasy Overture, Romeo and Juliet le Tchaikovsky

Intreoir
Eolas ginearálta a léiriú ar <ul style="list-style-type: none">• shaol agus pearsantacht an chumadóra• scéal Romeo agus Juliet (le naisc le siollabas an Bhéarla, más iomchuí)• chomhthéacs stairiúil –Réamhcheolta tuairisciúla Rómánsúla Éisteacht leis an dtaispeántas le guthú ón múinteoir chun codanna den scéal a nascadh leis an gceol.

Grúpa 1 (Gnáthleibhéal)	Grúpa 2 (Ardleibhéal)
Foghlaim mhúinteoir-stiúrtha chun na téamaí, de réir an chumadóra, a léiriú <ul style="list-style-type: none">• téama Friar Laurence (intreoir chórálach)• Téama an imris (an chéad ábhar)• Téama an ghrá (an dara hábhar)	Tascanna foghlama féinstiúrtha Éisteacht, (ón scór, ó leabhair, ó na foclóirí) focail a chuireann síos ar na trí théama, m.sh. <ul style="list-style-type: none">• gnéithe mothúchánacha• gnéithe uigeachta• fuaimniú

Friar Laurence Theme

Andante

p *poco piu f*

The first system of the Friar Laurence Theme is written in G major and 4/4 time. It begins with a piano (*p*) dynamic. The melody in the right hand consists of a series of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords. A crescendo hairpin is shown, leading to a *poco piu f* dynamic marking.

p

The second system continues the Friar Laurence Theme. The right hand melody continues with quarter notes: F#4, E4, D4, C4, B3, A3, G3. The left hand accompaniment continues with chords. A piano (*p*) dynamic marking is present.

The Strife Theme (Montagues V. Capulets)

Allegro giusto

f

The Strife Theme is in G major and 4/4 time, marked *Allegro giusto*. The melody in the right hand features a rhythmic pattern of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3, G3. The left hand has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The dynamic is marked *f* (forte).

The Love Theme

Dolce

p

The Love Theme is in E-flat major and 4/4 time, marked *Dolce*. The melody in the right hand consists of quarter notes: E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The left hand has a harmonic accompaniment with chords. A piano (*p*) dynamic marking is present.

The second system continues the Love Theme. The right hand melody continues with quarter notes: F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The left hand accompaniment continues with chords.

Grúpa 1 (Gnáthleibhéal)	Grúpa 2 (Ardleibhéal)
<p>Tascanna foghlama féinstiúrtha</p> <ul style="list-style-type: none"> • focail iomchuí a roghnú ó liostaí le cur síos a dhéanamh ar réimse de ghnéithe ceoil • na focail a roghnaítear a úsáid maidir le gach ceann de na trí théama • foclóir breithmheasa a leathnú trí leabhair agus foclóirí a úsáid agus trí phiarphlé 	<p>Foghlaim mhúinteoir-stiúrtha</p> <ul style="list-style-type: none"> • anailís a dhéanamh ar an taispeántas • tráchtairacht mhionsonraithe ar gach téama

Sintéis	
	<ul style="list-style-type: none"> • téamaí a aithint ó chluais agus ó amharc • an scéal a nascadh leis na saintréithe i ngach ceann de na trí théama • comparáid le téamaí comhchosúla sa cheol bailé Romeo and Juliet le Prokofiev agus sa cheoldráma West Side Story le Leonard Bernstein • plé a dhéanamh ar an ndóigh a gcruthaíonn an cumadóir mothuithe éagsúla sa cheol. • comhroinnt an eolais cheoil sa rang uile • léargas ginearálta ar stíl cheoil an chumadóir

(ii) Bunréimniú ó chorda go corda leis na tríchordaí príomha.

Áirítear ar na háiseanna fóna a d'fhéadfaí a úsáid chun na bunchordaí a léiriú

- rothlaim Kookaburra (cordaí I agus IV)
Oh, How lovely is the Evening (cordaí I agus IV)
The Cuckoo (cordaí I agus V)
- amhráin tíre Kum Ba Yah (Cordaí I, IV agus V)
Winds through the Olive Trees (Cordaí I, IV agus V)
- amhráin ealaíne From Home in Lily Bell le Gluck (Cordaí I agus V)
Lullaby le Mozart (Cordaí I, IV agus V)
Cradle Song le Schubert (Cordaí I, IV agus V)

- amhráin mhóréilimh When I'm Sixty Four le Lennon agus McCartney
(cordaí I, IV agus V)
Aon amhrán simplí gormacha ar bith (Cordaí I, IV agus V)

Intreoir

- athsmaoineamh ar shainbhrí an tríchorda
- tríchordaí a bhunú ar na nótaí tonacha, ceannasacha agus focheannasacha
- an difear a mhíniú idir fréamh agus dord
- seinm agus staidéar, ó cheannscór, ceol bunaithe ar struchtúr gormacha, m.sh. Gormacha 16 Bharra

16-Bar Blues

With a swing

The musical score is written in 4/4 time with a swing feel. It consists of four systems of two staves each (treble and bass). The first system is in C major. The second system changes to F major for the first two bars and back to C major for the last two. The third system changes to G major for the first two bars and back to F major for the last two. The fourth system is in C major.

Grúpa 1 (Gnáthleibhéal)	Grúpa 2 (Ardleibhéal)
Foghlaim mhúinteoir-stiúrtha <ul style="list-style-type: none"> • rothlam nó canóin a sheinm le harmóiní bunúsacha • patrúin dúnta a athint i séis agus/nó dordlínte • anailís a dhéanamh ar na cordaí dúnta 	Tascanna foghlama féinstiúrtha <ul style="list-style-type: none"> • staidéar a dhéanamh ar scór amhráin aitheanta • anailís agus mapáil a dhéanamh ar struchtúr na gcordaí • dordpháirteanna tionlacain a chumadh le fréamhnótaí amháin

Grúpa 1 (Gnáthleibhéal)	Grúpa 2 (Ardleibhéal)
Tascanna foghlama féinstiúrtha <ul style="list-style-type: none"> • na fréamhnótaí i gcordaí a shainathint • mapáil a dhéanamh, i scór líne, ar na cordaí dúnta i rothlam 	Foghlaim mhúinteoir-stiúrtha <ul style="list-style-type: none"> • anailís, feabhsú agus cleachtadh maidir le hiarrachtaí na ndaltaí

Sintéis
<ul style="list-style-type: none"> • plé ranga uile agus seinm na n-amhrán

6.7 An cur chuige comhtháite

Cé gur gá go minic díriú isteach agus cleachtadh a dhéanamh ar shainscileanna saseinm, sa chumadóireacht agus san éisteacht, is fearr glacadh le cur chuige comhtháite i leith an teagaisc aon áit ar féidir. Bíonn níos mó comhleanúnachais ag baint leis an gcur chuige comhtháite nuair is féidir naisc soiléire a bhunú idir gach ceann de na trí ghníomhaíocht riachtanacha siollabais. Roimh tús a chur leis an obair gach bliain, moltar go mbreathnódh múinteoirí ar an siollabas ina iomláine chun aon naisc cheoil idir na riachtanais siollabais éagsúla a shainathint. D'fhéadfadh sé go spreagfaí múinteoirí chun an teagasc a eagrú ar an ndóigh seo as siocair gur roghnaíodh píosa áirithe lena sheinm sa rang. In amanna eile, is féidir gníomhaíochtaí seinnte/taibhithe, cumadóireachta agus éisteachta a nascadh faoi théama leathan amháin nó faoin aon riachtanas siollabais amháin. Is féidir comhnascadh na ngníomhaíochtaí ceoil a úsáid mar chur chuige i leith an eagrúcháin.

- (i) ceacht aonair
- (ii) scéim oibre le haghaidh sraith de cheachtanna

- (i) ceacht aonair bunaithe ar an amhrán Wandering/Das Wandern le Schubert.

Wandering Das Wandern

FRANZ SCHUBERT

Allegro moderato

VOICE

PIANO

1. To
2. From
1. Das
2. Vom

wan - der is the mill - er's joy, To wan - der! To
wa - ter comes our will - to - roam, From wa - ter! From
Wan - dern ist des Mül - lers Lust, das Wan - dern! Das
Was - ser ha - ben wir's ge - lernt, vom Was - ser! Vom

wan - der is the mill - er's joy, To wan - der! A -
wa - ter comes our will - to - roam, From wa - ter! It -
Wan - dern ist des Mül - lers Lust, das Wan - dern! Das -
Was - ser ha - ben wir's ge - lernt, vom Was - ser! Das -

wretch - ed mill - er he must be, Who nev - er fan - cied to be free, And
has no rest by night or day, But wan - ders ev - er on its way, The
muss ein schlechter Mül - ler sein, dem nie - mals fiel das Wan - dern ein, das
hat nicht Rast bei Tag und Nacht, ist stets auf Wan - der - schaft be - dacht, das

wan - der, and wan - der, and wan - der, and wan - der.
 wa - ter, the wa - ter, the wa - ter, the wa - ter.
 Wan - dern, das Wan - dern, das Wan - dern, das Wan - dern.
 Was - ser, das Was - ser, das Was - ser, das Was - ser.

D'fhéadfadh sé go n-ionchorprófaí sa cheacht seo cuid nó gach ceann de na nithe seo a leanas:

- Amhránaíochtranga, aoncheolnó i bpáirteanna
- Breithmheas a dhéanamh ar ghnéithe ceoil, m.sh.
 - Frásaí nó fo-fhrásaí atá mar an gcéanna nó difriúil
 - Gluaiseacht shéiseach trí chéim nó trí léim
 - Frásaí aathcheoltar go díreach mar an gcéanna nó arthuinairdeníosairdenó níos ísle
 - Gnéithe tonacha/ceannasacha na bhfrásaí oscailte agus deiridh
 - Comparáidfidiransuíomhceoilagusbrínabhfocal
- Nótaí agus rithimí a dheachtú (le rithimí méadaithe san am simplí ceathairphléadach)

Allegro moderato

- composing new melody notes and/or chords to rhythms taken from the song

With joy

Like a march

- Bheith agéisteacht le agus ag déanamh comparáidfidirtaibhíthe éagsúla
- Taighde a dhéanamh ar an stíl cheoil agus é a chur i gcomhthéacs ó thaobh na staire de.

(ii) D'fhéadfaí scéim ceachtanna bunaithe ar an dtéama ginearálta “Cora agus tionchair i gceol na hÉireann” a cheangal leis na gníomhaíochtaí molta seo a leanas:

Gníomhaíochtaí Éisteachta

- bheith ag éisteacht le agus á leanúint leis an scór, aon áit a mbeadh sé ar fáil agus iomchuí, éagsúlacht de cheol na hÉireann
- cora de chuid cheol na hÉireann a shainithint agus a thaifeadh agus cur síos a dhéanamh orthu (m.sh. cora séiseacha, armónacha, rithimeacha agus uirlise)
- aicmiú cheol na hÉireann (m.sh. port, ríl, amhrán grá)
- tionchair éagsúla ar cheol na hÉireann a shainithint, a aicmiú agus cur síos a dhéanamh orthu (m.sh. clasaiceach, rac-cheol, snagcheol, Barócach).
- Comparáidí agus codarsnachaí a aithint idir samplaí éagsúla ceoil ina mbíonn cora agus tionchair éagsúla le sonrú.
- Nótaí agus rithimí atá ar iarraidh a nótaíl ó chluais
- Struchtúir, uigeachtaí agus dúnadh a úsáidtear go minic a shainithint
- Bheith ag éisteacht leis na daltaí ag seinm

Gníomhaíochtaí cumadóireachta: (féach riachtanais ar lgh 7 – 8, 2.2.1 den siollabas)

- cora Éireannacha a úsáid go hiomchuí agus séis á scríobh
- cordaí dúnta a chur isteach ag deireadh frásaí agus míreanna ceoil
- ostinato rithimíúil a chumadh mar thionlacan le tiúin damhsa
- cordaí cúlta agus dordnótaí a chur le tiúineanna damhsa Éireannacha
- tiúineanna/amhráin Éireannacha a chóiriú lena seinm sa seomra ranga (m.sh. le cordaí cúlta iomchuí, le dord agus cnagadh ionstraimeach)

Gníomhaíochtaí seinnte/taibhithe:

- Ceol Éireannach a chleachtadh agus a sheinm (tiúineanna damhsa agus amhráin) sa stíl traidisiúnta nó mar chóiriúchán
- saothair nó dréachtaí aonair nó a cumadh sa rang a chleachtadh agus a sheinm
- deiseanna a sholáthar sa rang le haghaidh taibhiú aonair
- rannpháirtíocht a spreagadh i bhfeiseanna scoile/ceantair srl.

6.8 Teagasc de réir topaice

Is dóigh shamhlaíoch é an teagasc de réir topaice chun aontacht a thabhairt isteach sna ceachtanna.

Nuair a úsáidtear é i gcomhpháirt le cur chuige comhtháite, is féidir, leis an dteagasc de réir topaice, a

chur ar chumas daltaí dul i ngleic le réimse de riachtanais siollabais go comhuaineach. Léirítear leis an achoimre cheachta seo a leanas an cur chuige seo in úsáid le daltaí Gnáthleibhéal.

Achoimre ar cheacht Ghnáthleibhéil ar phoncaíocht sa cheol

- Amhrá(i)n a sheinm le dúnadh soiléir m.sh.

The Christmas Carol Good King Wenceslas (dúnadh tánaisteach)

The Minstrel Boy (críochdhúnadh)

The Old Folks at Home (Way Down Upon the Swanee River) le Stephen Foster
(leathdhúnadh agus críochdhúnadh)

Lead me, Lord le S.S. Wesley (leathdhúnadh agus críochdhúnadh)

- Anailís agus plé a dhéanamh ar chleachtas dúnta
- Dúnadh a chumadh agus a sheinm mar mhalairt ar cheann amháin nó níos mó de na frásaí, m.sh. mar mhalairt ar chríochdhúnadh nó ar dhúnadh briste aon áit ar cuí

Alternative phrase ending in The Minstrel Boy

The image shows two musical staves for the piece 'The Minstrel Boy'. The tempo is marked 'Moderato'. The first staff shows a melody in the treble clef and a bass line in the bass clef. The second staff shows the same melody and bass line. Chords are indicated above the notes: Dm, G, C in the first staff and Dm, G, Am in the second staff. Roman numerals are also present: ii, V, I in the first staff and ii, V, vi in the second staff.

- Éisteacht le, anailís agus plé a dhéanamh ar chuid de nahamhráin a luaitear ar lch 35 thuas.

Tá an teagasc de réir topaice ábhartha go háirithe, mar chur chuige, maidir le cur i bhfeidhm na rogha ardleibhéil san éisteacht. Tá an réimse seo den siollabas rí-oiriúnach maidir le réimse de straitéisí foghlama múinteoir-treoraithe agus féintreoraithe a fhiosrú. Tugtar na critéir faoina roghnaítear teidil oiriúnacha agus treoir ón múinteoir maidir le réimse an eolais agus na scileanna a bheidh de dhíth, sa siollabas (lch 12). Seo thíos liosta samplach de thopaicí speisialta staidéir

- (i) Alexander Borodin agus cumadóirí náisiúnacha na Rúise
- (ii) Amhráin mhóréilimh Mheiriceá c. 1918-c.1950

Léirítear leis an dá scéim seo a leanas, scóip iomchuí le haghaidh gach topaice agus luaitear chomh maith moltaí maidir le heagrú na foghlama agus le háiseanna foghlama.

(i) Alexander Borodin agus cumadóirí náisiúnacha na Rúise

Comhthéacs Stairiúil
<ul style="list-style-type: none">• ciall an náisiúnachais sa cheol• a chróineolaíocht agus a áit i stair an cheoil• tréithe ginearálta an náisiúnachais sa cheol• cumadóirí náisiúnacha na Rúise• na saintréithe a bhaineann le ceol náisiúnta na Rúise

Cur chuige molta: comhroinnt an eolais
obair thionscadail
achomriú
grúp-phlé agus tuairisciú
leathanaigh oibre srl.

Foinsí: leabhair agus ciclipéidí

nótaí cláir ó cheolchoirmeacha agus ó thaifeadtaí
téipeanna agus bileoga eolais réamhullmhaithe srl.

An ceol: Moltar trí chatagóir agus cnuasach ionadaíoch á roghnú lena staidéar

- (i) amhráin agus ceol a bhfuil cóiriú simplí déanta air/orthu m.sh. an téama ón ghluaiseacht mhall ón Téadcheathairéad de chuid Borodin i mórghléas D

amhráin ón gceoldráma Kismet m.sh.
Baubles, Bangles and Beads
Stranger in Paradise
agus This Is My Beloved

- (ii) ceol siansach agus ceol aireagail m.sh.
In the Steppes of Central Asia (Borodin) Siansa Uimh.2 i mionghléas B
(Borodin) I

Téadcheathairéad Uimh.2 i mórghléas D (Borodin)
Damhsaí na Polaiweitse ó Prince Igor (Borodin)

- (iii) ceol ón mórphairspeictíocht m.sh.

an réamhcheol Ruslan and Ludmilla (Glinka)
Night on the Bare Mountain (Mussorgsky)
Pictures at an Exhibition (Mussorgsky)
Capriccio Espagnol (Rimsky-Korsakov)
Scheherazade (Rimsky-Korsakov)

Cur chuige molta: an ceol a léirmhíniú trí thaibhiú sa seomra ranga
trí bheith ag tabhairt agus ag bailiú eolais
trí bheith ag éisteacht le scóir agus á leanúint
trí anailís, comparáid agus breithmheas a dhéanamh ar ghnéithe ceoil
trí fhreagairt phearsanta don gceol a thaifeadadh

Foinsí: ceol clóite, scóir chlóite, cóirithe agus laghduithe ceoil clóite
Taifeadtaí
Tráchtairreachtaí anailíseacha

(ii) Amhráin Mhórélímh Mheiriceá c. 1918 – c. 1950

Comhthéacs Stairiúil:

- sainmhíniú, catagóirí agus tionchair
- cróineolaíocht agus áit i stair an cheoil
- cumadóirí na n-amhrán
- tréithe ginearálta an tseánra
- idirdhealú a dhéanamh idir an seánra seo agus seánraí amhrán eile

Cur chuige molta: comhroinnt an eolais
obair thionscadail
achomriú
grúp-phlé agus tuairisciú
leathanaigh oibre srl.

Foinsí: leabhair
ciclipéidí
nótaí cláir ó cheolchoirmeacha agus ó thaifeadtaí
CD-Romanna
téipeanna agus bileoga eolais réamhullmhaithe srl.

An ceol: Moltar cnuasach ionadaíoch thíos ach tá lánchead ag múinteoirí a gcuid amhrán féin a roghnú. Tugtar liosta níos fairsinge amhrán thíos in Iarscríbhinn C, lch 62 i leith

Jerome Kern:

Look for the Silver Lining (1920)
Ol' Man River (1927)
Smoke Gets in Your Eyes (1933)
The Folks Who Live on the Hill (1937)

Irving Berlin:

Lets Face the Music and Dance (1936)
White Christmas (1942)
There's No Business Like Show Business (1942)

George Gershwin:

Someone to Watch Over Me (1926)
I Got rhythm (1930)
Summertime (1935)

Richard Rodgers:

Oh What a Beautiful Morning (1943)
You'll Never Walk Alone (1945)
I'm Gonna Wash That Man Right Outa My Hair (1949)
There Is Nottin' Like a Dame (1949)

Cole Porter:

Just One of Those Things (1935)
Everytime We Say Goodbye (1944)
Another Op'nin', Another Show (1948)

Amhráin ilchineálacha:

Harold Arlen, Over the Rainbow (1939)
Josef Myrow, You Make Me Feel So Young (1946)

Agus iad ag iarraidh a shocrú cén dóigh ar fearr an ceol a léiriú, d'fhéadfadh daltaí triail a bhaint as

- aoncheol nó amhránaíocht aonair le tionlacan pianó
- cóirithe a sheinm le haghaidh *ensembles* éagsúla i.e. cóirithe córúla, cóirithe ionstraimeacha
- tobchumadh le cóirithe trí 'cheannscóir' a forbraíodh le linn anailís ranga a úsáid
- taibhiú a dhéanamh le córais mhicritheicneolaíochta déanta ceoil
- bheith ag éisteacht le agus comparáid, anailís agus breithmheas a dhéanamh ar thaifeadtaí stairiúla agus nua-aimseartha

Cur chuige molta: seinn sa rang
 an ceol a léirmhíniú
 'ceannscóir' a dhéanamh donseinn sa rang
 córais mhicritheicneolaíochta déanta ceoil a úsáid
 éisteacht le agus breithmheas a dhéanamh ar ghnéithe ceoil
 breithiúnas a dhéanamh, comparáid a dhéanamh agus freagairt phearsanta
 don gceol a dhéanamh

Foinsí: ceol clóite
 cóirithe agus laghduithe ceoil
 tráchtairachtaí anailíseacha

6.9 Acmhainní

Liostaí d'áiseanna úsáideacha teagaisc ar fáil in iarscríbhinní D, E, F, G, H agus I thíos (lch 64 i leith) Níltear ag dúil gur liostaí uileghabhálacha iad seo agus moltar do mhúinteoirí pé acmhainní is fearr a fhreagraíonn dá gcuid riachtanas a úsáid.

7. MEASÚNÚ

Achoimre

- 7.1 Measúnú agus teagasc
- 7.2 Measúnú agus foghlaim
- 7.3 Ionchas dalta-múinteora a chomhghaolú le scrúdú na hArdteistiméireachta
- 7.4 Eolas ginearálta ar an Ardteistiméireacht sa Cheol
- 7.5 Modhanna measúnaithe Ardteistiméireachta don gCeol
- 7.6 Critéir Mheasúnaithe don Taibhiú
- 7.7 Critéir Mheasúnaithe don gCumadóireacht
- 7.8 Critéir Mheasúnaithe don Éisteacht
- 7.9 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád sa taibhiú
- 7.10 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád sa gcumadóireacht
- 7.11 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád san éisteacht
- 7.12 Soláthar le haghaidh daltaí a bhfuil sainriachtanais acu

7.1 Measúnú agus teagasc

Baineann bunús na múinteoirí úsáid as teicnící neamhfhoirmeálta measúnaithe ar bhonn rialta m.sh. ag cur ceisteanna sa rang, comhphlé, monatóireacht a dhéanamh ar obair bhaile agus í a cheartú, aistí, breathnú ar dhaltaí agus iad i mbun cleachtadh cóir nó uirlise agus breithmheas a dhéanamh ar a n-iarrachtaí srl. D'fhéadfadh sé chomh maith go mbeadh baint ag múinteoirí le ceapadh agus ceartú na scrúduithe scoile ag amanna áirithe le linn na scoilbhliana m.sh. scrúduithe dheireadh téarma/bliana. D'fhéadfaí a úsáid, sa mheasúnú foirmeálta scoile, teisteanna ó bhéal, teisteanna ó chluais, teisteanna scríofa agus teisteanna praiticiúla atá i ndiaidh a bhforbartha ag an múinteoir. D'fhéadfaí a leithéid de theicnící foirmeálta agus neamhfhoirmeálta measúnaithe a úsáid mar bhonn chun teacht ar bhreithmheas suimitheach maidir le dul chun chinn an dalta le haghaidh cruinnithe tuismitheoirí/múinteoirí nó tuairiscí scoile srl. D'fhéadfadh sé, leis an measúnú leanúnach

- go mbeifí in ann teacht ar bhonn chun cláir oibre a dhréachtú
- go ndéanfaí ardghnóthachtálaithe agus tearcghnóthachtálaithe a shainaitheint agus a spreagadh
- go mbeifí in ann dul chun cinn na ndaltaí a thomhas, a thaifeadadh agus a thuairisciú
- go mbeifí in ann breithmheas a dhéanamh ar oiriúnacht an ábhair agus na straitéisí foghlama

7.2 Measúnú agus foghlaim

D'fhéadfaí foghlaimoirí a spreagadh chomh maith chun a gcuid dul chun cinn féin a mheas.

D'fhéadfaí é seo a dhéanamh trí thascanna féinmheasúnaithe a sholáthar (m.sh. leathanaigh oibre, scrúduithe le déanamh sa bhaile, greillí simplí critéar chun breithmheas a dhéanamh ar thascanna taibhithe, cumadóireachta agus éisteachta srl.) d'fhonn daltaí a spreagadh ionchas réadúil bheith acu agus breithmheas ionraic a dhéanamh ar a gcuid inniúlachtaí agus riachtanas oideachais.

7.3 Ionchas dalta-múinteora a chomhghaolú le scrúdú na hArdteistiméireachta

Tá contanam nó leanúntas ann maidir le measúnú oideachais. Go hídéalach, ba cheart go mbeadh comhghaol ann idir cumas an dalta, ionchas an mhúinteora agus toradh na hArdteistiméireachta. Le cuidiú leis an bpróiseas seo, soláthraítear an t-eolas seo a leanas maidir le gnéithe éagsúla de scrúdú na hArdteistiméireachta sa Cheol:

- eolas ginearálta
- modhanna measúnaithe
- critéir mheasúnaithe
- tuairiscíní le haghaidh bhronnadh na ngrád
- soláthar le haghaidh daltaí a bhfuil sainriachtanais acu

7.4 Eolas ginearálta ar an Ardteistiméireacht sa Cheol

Déanfar measúnú ar an siollabas de réir a chuspóirí. Déanfar measúnú ar dhá leibhéal – Gnáthleibhéal agus Ardleibhéal. Tá gach riachtanas siollabais inscrúdaithe. Ceadófar do dhaltaí mar chuid den scrúdú suas le 50% dá gcuid marcanna a ghnóthú ina rogha gníomhaíocht siollabais (féach siollabas lgh 3-4).

Modhanna measúnaithe Ardteistiméireachta don gCeol

Leanfar le húsáid na modhanna reatha measúnaithe don gCeol Ardteistiméireachta. Glacfaidh gach dalta

- (i) teist phraiticiúil sa seinm/taibhiú
- (ii) scrúdú scríofa/ó chluais san éisteacht
- (iii) scrúdú scríofa sa chumadóireacht

Déanfar scrúdú ar an rogha ardleibhéil don dtaibhiú ag an am céanna leis an dtaibhiú riachtanach.

Déanfar scrúdú ar obair na ndaltaí sin a ghlacann an rogha Ardleibhéil sa chumadóireacht, go páirteach nó go hiomlán de réir an fhillteáin tionscadail (féach siollabas lch 9, 2.2.3 rogha Ardleibhéil sa chumadóireacht).

Tiocfaidh an scrúdú ar an rogha Ardleibhéil san éisteacht – topaic speisialta staidéir – i ndiaidh an chlos-scrúdaithe san éisteacht riachtanach.

7.6 Critéir Mheasúnaithe don taibhiú

Tabharfar aird chuí ar gach gné den dtaibhiú ach is ar an dtoradh ceoil a chuirfear an bhéim. Beidh an clár a roghnaítear ag brath ar na caighdeáin atá leagtha síos in iarscríbhinn E, lch 19 i leith, den siollabas seo. Tugtar critéir a bhaineann go sainiúil le cleachtadh agus le stiúradh grúpa ceoil ar leithligh in iarscríbhinn C den siollabas (lch 17).

Bainfear feidhm as na critéir seo a leanas chun measúnú a dhéanamh ar an dtaibhiú aonair agus ar an dtaibhiú mar chuid de ghrúpa ceoil, ag an nGnáthleibhéal agus ag an Ardleibhéal. Tá an lipéad (AL) le sonrú in aice na gcritéir sin a bhaineann go sainiúil leis an Ardleibhéal amháin.

(a) Smacht ar an meán taibhithe i.e.

- beachtas nótaí
- comhsheasmhacht rithimiúil
- deaslámhacht agus smacht teicniúil iomchuí
- caighdeán iomchuí toin

(b) Tuiscint cheoil agus freagairt/ceol roghnaithe i.e.

- ceolmhaireacht (míriú, dinimic, eisprisean agus mothú)
- léiriú (stíl, éagsúlacht)
- cumarsáid cheoil
- cumas, san obair *ensemble*, bheith ag idirghníomhú ó thaobh ceoil de, leis na ceoltóirí eile
- go dtagann an ceol a roghnaítear leis an gcaighdeán iomchuí
- léirítear éagsúlacht ó thaobh stíle agus teicníce de sa chlár

(c) Taibhiú gan ullmhú i.e.

- tuinairde agus/nó beachtas rithimiúil
- rogha luais nó tempo agus smacht ar an luas (AL)
- ciall fhoriomlán cheoil (AL)

Ba cheart do dhaltáí a ghlacann an rogha Ardleibhéil sa taibhiú, ceol a roghnú a léiríonn breisfhorbairt ar an dtaibhiú riachtanach ag an Ardleibhéal i.e. ceol níos deacra.

7.7 Critéir Mheasúnaithe don gcumadóireacht

Bainfear úsáid as na critéir seo a leanas chun measúnú a dhéanamh ar (a) scríobh séise agus (b) cleachtaí armóine, Gnáthleibhéal agus Ardleibhéal. Tá an lipéad (AL) le sonrú in aice na gcritéar sin a bhaineann go sainiúil leis an Ardleibhéal.

- (a) Scríobh séise (féach siollabas Lch 7, 2.2.1 riachtanais chumadóireachta)
- Eolas feidhmeach ar uraiceacht nó ar fhoras an ceoil
 - Smacht ar idirchéimeanna agus ar rithimí
 - An breithiúnas ginearálta ceoil a léirítear agus a éifeachtaí m.sh. comhleanúnachas na gcor laistigh d'fhrása nó de mhóitíf áirithe, an chomhairde shéiseach srl. (AL)
- (b) Cleachtaí Armóine (féach siollabas Lch 7, 2.2.1 riachtanais chumadóireachta)
- Cleachtas inghlactha beacht nodaireachta
 - Réimniú líneach comhoiriúnach, tuiscint ar fheidhm na gcordaí, cruinneas gramadaí, de réir mar is iomchuí
 - An breithiúnas ginearálta ceoil a léirítear agus a éifeachtaí m.sh. comhleanúnachas ó thaobh na gcor de maidir leis an méid a tugadh (AL)

Déanfar measúnú ar fhilleáin de shaothair féinchumtha agus/nó cóirithe agus/nó ionstraimithe de réir na fianaise a léirítear iontu de

- eolas agus úsáid na nodaireachta iomchuí
- tuiscint inghlactha den (de na) meá(i)n taibhithe
- smacht imleor ar ghnéithe ceoil (m.sh. gnéithe móitífe, struchtúrtha, tonacha agus eispriseacha)
- breithiúnas ceoil

7.8 Critéir Mheasúnaithe don éisteacht

Déanfar measúnú ar an éisteacht riachtanach ag an nGnáthleibhéal agus ag an Ardleibhéal (féach siollabas lgh 10-11, saothair atá leagtha síos, ceol Éireannach agus clos-scileanna) leis na critéir seo a leanas. Tá an lipéad (AL) le sonrú in aice na gcritéar sin a bhaineann go sainiúil leis an Ardleibhéal.

Ag brath ar an gceist féin, ba cheart go léireofaí sna freagraí, fianaise go bhfuil ar chumas an dalta

- téamaí ó shaothair atá leagtha síos a shainnithint agus cur síos a dhéanamh orthu
- bheith eolach ar sheánraí, ar thréimhsí agus ar stíleanna ceoil, ar an gcomhthéacs stairiúil agus ar eolas cúlra eile
- éagsúlacht de thréithe ceoil a thuiscint agus cur síos a dhéanamh orthu
- gnéithe, comharthaí agus giorrúcháin atá iarraidh a shainnithint agus a chur isteach m.sh. nótaí, rithimí, amchomharthaí, gléaschomharthaí agus comharthaí léirmhínteacha srl.
- anailís agus cur síos a dhéanamh ar phatrúin intuathachta agus athraithe
- anailís agus cur síos a dhéanamh ar bhunstruchtúir cheoil, ar uigeachtaí ceoil agus ar thondathanna gutha agus ionstraime srl. (AL)
- anailís a dhéanamh ar chordaí, dúnadh a shainnithint srl. (AL)
- comparáid, codarsnacht agus breithmheas a dhéanamh ar léirmhínte éagsúla, más iomchuí (AL)

I gcás na ndaltaí a ghabhann leis an rogha Ardleibhéil san éisteacht – topaic speisialta staidéir, ba cheart go léireofaí fianaise ina gcuid freagraí de

- topaic oiriúnach dea-roghnaithe (féach siollabas lch 12)
- freagairt phearsanta don gceol
- cumas tréithe agus téamaí ceoil a léiriú
- eolas ceoil
- tuiscint ar an gceol agus ar an eisprisean
- scileanna comparáide, anailíse agus breithmheasa

7.9 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád sa Taibhiú

(a) Taibhiú - Gnáthleibhéal

Grád

Tuairiscíní

A

- beachtas nótaí agus comhleanúnachas rithimiúil sa taibhiú réamhullmhaithe agus neamhullmhaithe ar aon
- codarsnacht le sonrú sacheol a roghnaíodh agus é ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí
- rinneadh é a sheinm le mothú agus le dea-thuiscint ar stíl

B

- beachtas ginearálta ó thaobh nótaí agus comhleanúnachas rithimiúil de sa taibhiú réamhullmhaithe agus neamhullmhaithe ar aon

- codarsnacht éigin le sonrú sa cheol a roghnaíodh agus é ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí

- rinneadh é a sheinm le mothú agus le tuiscint réasúnta ar stíl

C

- roinnt míchruinnis idir thuinearde agus rithim
- píosaí ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí ach iad iontach cosúil lena chéile ó thaobh luais agus mothaithe de
- is léir an míriú struchtúrtha
- áibhéil déanta maidir le gotha eispriseach agus róbhéim air
- roinnt deacrachtaí leis an dtaibhiú neamhullmhaithe ó thaobh luais agus rithime de ach tá an tuinearde cruinn den gcuid is mó

D

- níl an ceol a roghnaíodh inghlactha
- tá an taibhiú teoranta agus tá easpa muiníne ann
- tá níos lú ná an leathchuid den dtaibhiú neamhullmhaithe ceart
- tá míchruinneas le sonrú ar fud an pháosa
- ní thagann na píosaí leis an gcaighdeán iomchuí
- is ar éigean go bhfuil an fhreagairt cheoil inaitheanta
- is beag iarracht a rinneadh leis an dtaibhiú neamhullmhaithe

(b) Taibhiú - Ardleibhéal

Grád

Tuairiscíní

A

- beachtas nótaí agus comhleanúnachas rithimiúil sa taibhiú réamhullmhaithe agus neamhullmhaithe ar aon
- codarsnacht le sonrú sa cheol a roghnaíodh agus é ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí
- rinneadh an tseinm le muinín agus le heisprisean
- diongbháilte ó thaobh an cheoil de agus aird chuí ar mhionsonraí

B

- beachtas ginearálta ó thaobh nótaí agus comhleanúnachas rithimiúil de sa taibhiú réamhullmhaithe agus neamhullmhaithe ar aon
- codarsnacht éigin le sonrú sa cheol a roghnaíodh agus é ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí
- rinneadh an tseinm le muinín agus le heisprisean réasúnta
- diongbháilte ó thaobh an cheoil de agus aird éigin ar mhionsonraí

C

- cruinneas ginearálta ag baint le nótaí agus le rithim

- píosaí ag teacht le caighdeán iomchuí
- tá na píosaí a roghnaíodh cosúil lena chéile ó thaobh luais agus mothaithe de
- tá an míriú struchtúrtha agus na cáilíochtaí eispriseacha soiléir
- comhleanúnachas imleor
- roinnt deacrachtaí leis an dtaibhiú neamhullmhaithe ó thaobh luais agus rithime de ach tá an tuinairde cruinn den gcuid is mó

D

- roinnt míchúraim ó thaobh suíomh nótaí de agus easpa comhleanúnachais
- níl an ceol a roghnaíodh ag teacht leis an gcaighdeán iomchuí
- tá an taibhiú teoranta agus tá easpa smachta le sonrú
- deacrachtaí ó thaobh aithint ama agus nótaí de sa taibhiú neamhullmhaithe

E

- míchruinneas soiléir ag baint den gcomhleanúnachas
- ní thagann na píosaí leis an gcaighdeán iomchuí
- is ar éigean go bhfuil an fhreagairt cheoil inaitheanta
- níl aon chumarsáid cheoil ag baint leis an dtaibhiú
- is beag iarracht a rinneadh leis an dtaibhiú neamhullmhaithe

(c) **Taibhiú – rogha Ardleibhéil**

Grád
A

Tuairiscíní

- tá an taibhiú slán go teicniúil agus diongbháilte ó thaobh an cheoil de
- rinneadh struchtúr agus eisprisean a fhiosrú go samhlaíoch
- tuiscint láidir ar stíl cheoil
- clár dea-roghnaithe codarsnach
- freagairt ghasta chruinn sa taibhiú neamhullmhaithe

B

- leibhéal ard de smacht teicniúil
- nótaí agus rithimí cruinn
- tempo dea-roghnaithe agus comhsheasmhach
- diongbháilte den gcuid is mó agus feasacht shoiléir ar fhrása, ar chruth, ar dhinimic, ar chomhardú agus ar mhionsonraí eispriseacha eile
- clár dea-roghnaithe codarsnach
- tá an taibhiú neamhullmhaithe seasmhach agus cruinn den gcuid is mó

C

- roinnt neamhábaltachta teicniúla le sonrú ach ní an oiread sin a bhainfeadh den gcumarsáid cheoil
- spéis imleor cheoil agus aird éigin ar mhionsonraí

- tá na píosaí a roghnaíodh oiriúnach chun na críche seo
- tá an taibhiú neamhullmhaithe measartha cruinn agus seasmhach den gcuid is mó

D

- teicníc agus cumarsáid cheoil imleor
- roinnt mhaith deiseanna cailte sa fhreagairt cheoil
- an clár a roghnaíodh ródheacair
- ní leor an clár a roghnaíodh
- tá an taibhiú neamhullmhaithe neamhsheasmhach agus tá míchruinneas le sonrú go soiléir ann

E

- ní fhéadfaí a rá go léiríonn an caighdeán ná an clár a roghnaíodh ná an fhreagairt cheoil ná an taibhiú neamhullmhaithe breisfhorbairt ar an ngníomhaíocht riachtanach ag an Ardleibhéal

7.10 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád sa chumadóireacht

Agus measúnú á dhéanamh ar na gníomhaíochtaí cumadóireachta ag an nGnáthleibhéal agus ag an Ardleibhéal (lena n-áirítear an rogha Ardleibhéil), bronnfar gráid sa mhéid is go bhfuil iarrachtaí na ndaltaí ag teacht leis na critéir iomchuí mar atá luaite thuas ar lgh 49-50 de na treoirlínte seo.

Grád	Comhoiriúnacht leis na critéir chaighdeáin
A	An-mhaith
B	maith
C	measartha maith
D	measartha
E	lag

7.11 Tuairiscíní maidir le bronnadh na ngrád san éisteacht

Agus measúnú á dhéanamh ar na gníomhaíochtaí éisteachta ag an nGnáthleibhéal agus ag an Ardleibhéal agus sa rogha Ardleibhéil – topaic speisialta staidéir, bronnfar gráid sa mhéid is go bhfuil freagairtí na ndaltaí ag teacht leis na critéir iomchuí mar atá luaite thuas ar lgh 49-50 de na treoirlínte seo.

Grád	Comhoiriúnacht leis na critéir chaighdeán
A	an-mhaith
B	maith
C	measartha maith
D	measartha
E	lag

7.12 Soláthar le haghaidh daltaí a bhfuil sainriachtanais acu

Déanfar foráil do dhaltáí a bhfuil sainriachtanais acu i scrúdú na hArdteistmiéireachta. Ceadóidh Roinn an Oideachais do na daltaí seo, aon áit ar cuí, a gcuid scileanna taibhithe a léiriú ar fhíseán nó ar tháifeadán téipe. Ba cheart a leithéid de chead a iarraidh roimh an scrúdú. Déanfar riar chomh maith ar dhaltáí lagamhairc nó lagéisteachta agus ar dhaltáí eile a bhfuil socrúithe speisialta de dhíth orthu.

8. Iarscríbhinní

Iarscríbhinn A	Táifeadtaí úsáideacha de cheol na hÉireann
Iarscríbhinn B	Moltaí maidir le forbairt na gclos-scileanna
Iarscríbhinn C	Liosta d'amhráin mhóréilimh Mheiriceá 1918 - 1950
Iarscríbhinn D	Trealamh
Iarscríbhinn E	Leabhair thagartha do mhúinteoirí
Iarscríbhinn F	Leabhair thagartha agus ábhair theagaisc
Iarscríbhinn G	Dioscliostaí
Iarscríbhinn H	Bogearraí ceoil (lena n-áirítear CD-romanna) le haghaidh na foghlama ríomhchuidithe
Iarscríbhinn I	Físeáin Cheoil

Iarscríbhinn A

Taifeadtaí úsáideacha de cheol na hÉireann

Tá an liosta thíos faoi iamh mar threoir agus léirítear ann an réimse agus an éagsúlacht de cheol a chleachtar sa lá atá inniu ann, na tionchair ghinearálta ar cheol na hÉireann agus an méid atá curtha ag ceol na hÉireann leis an gceol tíre i dtíortha eile, go háirithe i Meiriceá Thuaidh.

Séamus Begley and Stephen Cooney, Meitheal, Hummingbird Records

Derek Bell, Carolan's Receipt, CéimíníCladaigh

MáireBreathnach, Angels' Candles, SCD593

SiobhánBreathnach, The Celtic Harp, Ossian Publications

Buttons and Bows, The First Month of Summer, Green Linnet

Buttons and Bows, Grace Notes, Green Linnet

Ceolfhoireann Éadrom RTE, Ceol na hÉireann, Gael-Linn

CeoltóiríLaighean, AnBóthar Cam, Gael Linn

CeoltóiríLaighean, The Star of Munster, Gael Linn

Robert Cinnamond, You Rambling Boys of Pleasure, Topic

Willie Clancy, ThePiper of Willie Clancy, Volume Two, CeirníníCladaigh

ComhaltasCeoltóiríEireann, SeodaCeoil 2, Gael-Linn

Joe Cooley, Cooley, Gael-Linn

Tim Dennehy, A Winter's Tear, Cló Iar-Chonnachta

Richard Hayman and his Symphony Orchestra, Irish Rhapsody, Naxos

Keith Hinchliffe, Carolan's Dream, Keith Hinchliffe

Drowsy Maggie, Hooked On Irish, Volume One, Sovereign

Paddy Glackin, RabhartaCeoil -In Full Spate, Gael- Linn

Charlie Lennon, Island Wedding, RTE

Séamus Mc Guire et al, Carousel, Gael-Linn

The Melting Pot, Zari Productions

Micheál agus Eilish, Vision of Ireland, Vision of Ireland

Ann Mulqueen, Mo GhrásaThall na Déise, Cló Iar Chonnachta

Darach Ó Catháin, Darach Ó Catháin, Gael-Linn

Geraldine O'Grady, Melodies of Ireland, EM1

Seán Ó Riada, Mise Éire, Gael-Linn

Seán Ó Riada, Saoirse, Gael-Linn

Tommy Potts, The Liffey Banks, CeirníníCladaigh

Leo Rowsome, The King of Pipers, Schanachie

Sharon Shannon, Sharon Shannon, Solid Records

Skylark, Light and Shade, Ceirníní Cladaigh

Various Artists, Bringing It All Back Home, Hummingbird Promotions

Bill Whelan, Riverdance, McGuinness/Whelan/RTE

Moltar chomh maith roinnt mhaith de na ceirníní ceoil Éireannaigh is mó clú. Tá fáil forleathan ar éagsúlacht de thaifeadtaí leis an liosta seo a leanas de cheoltóirí agus de ghrúpaí agus ní gá gach teideal a lua ar leithligh.

Altan

The Bothy Band

Ceoltóirí Cualann

The Chieftains

Clannad

Shaun Davey

De Danann

The Dubliners

Na Filí

Horslips

Micheál Ó Súilleabháin

Planxty

Stockton's Wing

The Wolfe Tones

Iarscríbhinn B

Moltaí maidir le forbairt na gclos-scileanna

Moltar leis an liosta seo a leanas cur chuige úsáideach ceoil chun comhpháirteanna éagsúla de na clos-scileanna, de réir mar atá leagtha amach sa siollabas (lch.11) a fhorbairt.

Moladh 1: STRUCHTÚIR SHIMPLÍ CHEOIL

(a) Foirmeacha Dénártha agus Trínártha

Is foinse shaibhir iad amhráin tíre agus ealaíne chun struchtúir shimplí dhénártha agus thrínártha a léiriú. Bíonn an ceol damhsa tíre, gluaiseachtaí ó shraitheanna damhsa clasaiceacha (le Bach agus le Handel), bailé agus sraitheanna ceolfhoirneacha eile agus gluaiseachtaí inmheánacha ó shiansaí clasaiceacha úsáideach chomh maith.

Amhráin: Amhrán na Cuiginne (Gaeilge)
 Nead na Lachan sa Mhúta (Gaeilge)
 Greensleeves (Béarla)
 My Singing Bird (Gaeilge)
 Cradle Song (Brahms)
 All Through the Night (Breatnais)
 Hey Jude (Lennon agus McCartney)
 Memory (ó Cats le Lloyd Webber)
 Da Capo Arias from the Messiah (Handel)

Ceol Ionstraime agus Ceolfhoirne:

 Water Music (Handel)
 The Nutcracker Suite (Tchaikovsky)
 The Holberg Suite (Grieg)
 Gluaiseachtaí Mínte agus Tríréid ó Shiansaí Haydn agus Mozart
 Gluaiseachtaí Scherzo agus Tríréid ó Shiansaí Beethoven

(b) **Foirm Bhreachnúcháin**

 Haydn, Téadcheathairéad i mórghléas C, (The Emperor) (gluaiseacht mhall)
 Haydn, Surprise Symphony (dara gluaiseacht)
 Beethoven, Siansa Uimh. 3 i mórghléas E maol (Eroica) (críoch-cheol)
 Schubert, Octet in F (ceathrú gluaiseacht)
 Schubert, Téadcheathairéad i mionghléas D (Death and the Maiden) (dara gluaiseacht)
 Bizet, Réamhdhréacht ó L'Arlesienne Sraith Uimh. 1

Copland, the variations on Simple Gifts ó Appalachian Spring
Lloyd Webber, Variations 1-4 for Cello and Rock Ensemble
Brahms, Variations on a Theme le Haydn
Brahms, SiansaUimh.4 i mionghléas E (críochcheol)

(c) **Rondófoirm**

Amhráin: Cherry Ripe (Horn)
Plaisir d'amour (Martini)

Saothair Ionstraime agus Cheolfhoirne:

Haydn, Sonáid PianóUimh.34 i mionghléas E (críoch-cheol)
Haydn, SiansaUimh.101 in D (ceathrú gluaiseacht)
Mozart, EineKleineNachtmusik (ceathrú gluaiseacht)
Mozart, Corn-Choinséartóí mórghléas E maol, K.447 (tríú gluaiseacht)
Beethoven, SiansaUimh.6 (Pastoral) (cúigiú gluaiseacht)

Moladh 2: COR-GHNÉITHE (Séiseach agus Rithimiúil)

Faoin gceannteideal seo, beifear ag dúil le go mbeidh daltaí in ann cor séiseach agus/nó rithimiúil a ritheann trí pháosa áirithe ceoil a shainnithint agus cur síos a dhéanamh air, agus ar a bharr sin, breithmheas a dhéanamh ar an úsáid struchtúrtha a bhaintear as agus ar a éifeacht laistigh de mhír ar leith.

Tá an ceol Renaissance agus Barócach iontach saibhir ar an ndóigh seo. Ar na páosaí eile, áirítear

Mozart, Siansa Uimh.40 i mionghléas G (céad ghluaiseacht)
Schubert, Téadcheathairéad i mionghléas D (Death and the Maiden) (dara gluaiseacht)
Schumann, Soldiers' March (ó Album for the Young)
Handel, Laschiach'iopianga (Air from Rinaldo)
Paganini, Caprice Uimh.24 i mionghléas A
Wagner, The Ride of the Valkyries
Amhráin de chuid Schubert: MeeresStille
An Silvia
Die Forelle
Ständchen

Moladh 3: UIGEACHTAÍ CEOIL

Sa taibhiú, sa chumadóireacht agus san éisteacht, ba cheart daltaí Ardleibhéil a spreagadh chun na gnéithe ceoil a mbíonn tionchar acu ar uigeachtaí éagsúla ceoil a shainnithint agus chun cur síos a dhéanamh orthu. Bíonn tionchar ag réimse d'fhachtóirí ar uigeacht, go príomha

- an *ensemble* ceoil nó an comhcheangal de ghléasanna ceoil a úsáidtear m.sh. tríréad téadach, guthanna measctha
- an stíl cheoil m.sh. stíl chóruil, stíl fhiúgach
- réim ionstraime/ghutha ina bhfuil an ceol
- modh fuaimnithe m.sh. pizzicato, marcato, legato

Eascróidh roinnt mhaith deiseanna chun an uigeacht cheoil a fhiosrú as mionstaidéar ar na saothair atá leagtha síos. Tugtar samplaí sa liosta seo thíos, nach liosta uileghabhálach é, de réimse d' uigeachtaí éagsúla.

Dísréad gutha agus continuo á dtionlacan	Bach, Duetto ón cantata Jesu, der du meine Seele
Téadcheathairéad agus ceol homafónach á sheinm acu	Schubert, Téadcheathairéas i mionghléas A (dara gluaiseacht)
Fonnguarneánachválsa agus é réthionclactha	Berlioz, Un Bal ó Symphony Fantastique
Uigeacht banna míleata	Berlioz, March au Supplice ó Symphony Fantastique (an dara téama)
Guthanna measctha ag ceol cuntrapointe aithriseach	Palestrina, Benedictus ó Missa Papae Marcelli
Monafóine	Amhráin Ghaeilge, An Paistín Fionn agus An Mhaighdean Mara arnagceolag Ann Mulqueen sampla ar bith den réchantaireacht
Homafóine	aonchóráil de chuid Bach
Cuntrapointe Snagcheoil (clairnéid, coirnéad, trombón agus dordsacsafón) á dtionlacan le huirlisí rithime (pianó agus drumáí)	Bix Beiderbecke and his Gang ag seinm Jazz Me Blues
Uigeacht Fhiúgach	aonfhiúga de chuid Bach
Ceolardréime	Borodin, In the Steppes of Central Asia (an mhír oscailte) Gershwin, Summertime from Porgy and Bess (an mhír oscailte)
Ceolhomafóineach in ísealréim	Wagner, Pilgrims Chorus ó Tannhäuser (mír oscailte) Tchaikovsky, Fantasy Overture Romeo and Juliet (an téama oscailte)
Uigeacht The Shaibhir	Tchaikovsky, Fantasy Overture Romeo and Juliet (téama an ghrá)

	Dvorák, Largo ón New World Symphony
Uigeacht aithriseach scáinte á tionlacan le cordaí oscailte	Fauré, Sanctus ó Requiem
Séisthord Alberti	Mozart, Sonáid in C, K.545 (an mhír oscailte)
Téada pizzicato	Delibes, Pizzicato ón mbailé Sylvia
	Strauss, Pizzicato Polka
Fuaimeanna leictreonacha	Mike Oldfield, Tubular Bells II
Ceol Staccato le fuaimeannasintéisithe	Enya, Anywhere Is (ónalbam In Praise of Trees)
Ceol ag tionlacan Legatto	C. Weill et al, Somewhere Out There, amhrán ón scannán An American Tail
Uigeacht banna Céilí	De Danann All Stars, New Irish Barn Dance
Giotár phiocadh agus snaguir lísí simplí mar thaca ag díreáid gutha	Simon agus Garfunkel, The Boxer agus Homeward Bound
Guthanna fear le réthionlacan	De Danann All Stars, I'm Leaving Tipperary
Uigeacht banna Oompah	Rianarbith ó The World of Germany -20 German Beer Drinking Songs
	Beethoven, an tríú gluaiseacht, Merry Gathering of the Peasants (an mhír sa lár) ó Shiansa Uimh.6 (Pastoral)
Uigeacht throm rac-cheoil i.e. guthanna aimplithe go láidir, príomhghiotár, dordghiotár agus drumáí le dordidirstealltha	Jimi Hendrix, Purple Haze
Uirlisí Rithime le guthanna	Irving Berlin, Alexander's Ragtime Band
	Simon agus Garfunkel, Cecilia

Iarscríbhinn C

Liosta d'amhráin mhóréilimh Mheiriceá 1918 - 1950

Jerome Kern:

Bill (1918)
Look for the Silver Lining (1920)
Ol' Man River (1927)
Smoke Gets in Your Eyes (1933)
The Way You Look Tonight (1936)
A Fine Romance (1936)
The Folks Who Live on the Hill (1937)
The Last Time I Saw Paris (1941)

Irving Berlin:

Puttin' on the Ritz (1929)
Let's Face the Music and Dance (1 936)
White Christmas (1 942)
There's No Business like Show Business (1942)
They Say It's Wonderful (1 946)
You're Just in Love (1950)

George Gershwin:

Swanee (1919)
Somebody Loves Me (1924)
Oh, Lady Be Good (1924)
Someone to Watch over Me (1926)
I Got Rhythm (1930)
Summertime (1935)
They Can't Take That Away from Me (1937)
Love Walked In (1 938)
Nice Work If You Can Get It (1938)

Richard Rodgers:

Blue Moon (1934)
The Lady Is a Tramp (1937)
My Funny Valentine (1937)
Bewitched (1940)
Songs from the musicals Oklahoma (1943), Carousel (1945) and
South Pacific (1949)

Cole Porter:

Don't Fence Me In (1919)
Lets Do It [Lets Fall in Love] (1928)
You Do Something to Me (1 928)
Everytime We Say Goodbye (1 929)
Night and Day (1929)
Anything Goes (1934)
I Get a Kick Out of You (1934)
Begin the Beguine (1 934)
Just One of Those Things (1935)
I've Got You under My Skin (1936)
In the Still of the Night (1937)
Everytime We Say Goodbye (1944)
Another Op'nin', Another Show (1 948)
So in Love (1948)

Miscellaneous songs:

Eubie Blake, I'm Just Wild about Harry (1921)
Maria Grever, What a Difference a Day Makes (1934)
Harold Arlen, Over the Rainbow (1939)
Morgan Lewis, How High the Moon (1940)
Harold Arlen, That Old Black Magic (1942)
Josef Myrow, You Make Me Feel So Young (1946)

Iarscríbhinn D

Trealamh

Áirítear ar na riachtanais in aon seomra ceoil, pianó nó méarchlár leictreonach, cnaguirlisí, seastáin cheoil, céimeanna cóir, clár dubh nó clár bán agus línte air le haghaidh ceoil, córas ceoil chun ceol taifeadta a chasadh ar téip agus/nó ar dhlúthdhiosca, mar aon le go leor samplaí de cheol taifeadta, leabhair agus cairteanna tagartha mar chúltaca.

Bheadh uirlisí breise le haghaidh cleachtaidh sna grúpghníomhaíochtaí inmhianaithe chomh maith m.sh. tacair d'fhliúiteanna Sasanacha, gaothuirlisí eile agus uirlisí práis, méarchláir leictreonacha breise, giotáir srl.

Bíonn fáil ag múinteoirí agus ag daltaí, le ríomhchóras teicneolaíochta ceoil le haghaidh seinnte, cumadóireachta, taifeadta agus eagarthóireachta agus próiseála ceoil, ar na hacmhainní is nua-aimseartha, CD-romanna srl.

Iarscríbhinn E

Leabhair thagartha do mhúinteoirí

Cé go ndearnadh gach iarracht lena chinntiú go mbeadh fáil fhorleathan ar gach leabhar sa liosta, d'fhéadfadh sé nach mbeadh gach teideal i gcló.

Denis Arnold (eagarthóir): The New Oxford Companion to Music, Imleabhair 1 agus 2, Oxford University Press

Breandán Breathnach: Ceol agus RincenahÉireann, An Gúm/Oifig an tSoláthair

Breandán Breathnach: Folk Music and Dances of Ireland, Mercier Press

Breandán Breathnach: Ceol RincenahÉireann, Leabhair 1, 2 agus 3, Oifig an tSoláthair

David Bowman agus Paul Terry: Aural Matters, Schott

David Bowman agus Paul Terry: Aural Matters in Practice, Schott

Robert Fink agus Robert Ricci: The Language of Twentieth Century Music, A Dictionary of Terms, Schirmer Books

Roger Fiske: Score Reading, Imleabhair 1-4, Oxford University Press

Roger T. Dean: Creative Improvisation, Open University Press

Jane Frazee: Discovering Orff, Schott

Donald J. Grout agus Claude V. Palisca: A History of Western Music, cúigiú heagrán, Norton

Ruth Harris agus Elizabeth Hawksley: Composing in the Classroom, Cambridge University Press

Joseph Machlis: The Enjoyment of Music, Norton

R. Middleton: Studying Popular Music, Celtic Court

Allan F. Moore: Rock -the Primary Text, Open University Press

Robert P. Morgan (eag.): Anthology of Twentieth-century Music, Norton

Tomás Ó Canainn: Traditional Music in Ireland, Routledge and Kegan Paul

Claude V. Palisca (eag.): Norton Anthology of Western Music, tríú heagrán, Norton

Claude V. Palisca (eag.): Recordings for "A History of Western Music" agus "Norton Anthology of

Western Music", tríú heagrán, Norton

John Paynter: Sound and Structure, Cambridge University Press

John Paynter agus Peter Aston: Sound and Silence - Classroom Projects in Creative Music, Cambridge University Press

George Pratt: Aural Awareness - Principles and Practice, Open University Press

George Pratt: The Dynamics of Harmony - Principles and Practice, Open University Press

Vito Puopolo: Music Fundamentals, Schirmer Books

Edwin Smith agus David Renouf: Preparing for Examinations, Leabhair cheisteanna 1 agus 2, Oxford University Press

Edwin Smith agus David Renouf: The Oxford Student's Harmony, Leabhar a hAon, Oxford University Press

Donald Tovey: Essays in Musical Analysis, Imleabhair 1-7, Oxford University Press

David Tunley: Harmony in Action, Faber and Faber

Annie O. Warburton: Analyses of Musical Classics, Imleabhair 1-4, Longman

Annie O. Warburton: Basic Music Knowledge, Longman

Geoffrey Winters: Musical Instruments in the Classroom, Longman

Geoffrey Winters agus Parry Williams: A Music Course for Students, Longman

[D'fhéadfadh sé chomh maith gur ábhar acmhainní úsáideach iad Irisí ceoil (m.sh. Classic CD, BBC Music Magazine agus Gramophone)]

Iarscríbhinn F

Leabhair thagartha agus ábhair theagaisc

Cé go ndearnadh gach iarracht lena chinntiú go mbeadh fáil fhorleathan ar gach leabhar sa liosta, d'fhéadfadh sé nach mbeadh gach teideal i gcló.

Beidh le fáil i gcatalóga ceoil sna siopaí móra ceoil liostaí cuimsitheacha d'ábhair acmhainní agus de cheol le haghaidh an staidéir ar sheánraí móréilimh ceoil. Tá liosta iomlán sa Chatalóg Cheoil a d'fhoilsigh An Gúm de pháirtamhráin Éireannacha, d'amhráin aonair agus de cheol uirlise cóirithe agus/nó cumtha ag cumadóirí de chuid na hÉireann.

William Appleby agus Frederick Fowler: Firsts and Seconds, An Introduction to Two-Part Singing, Oxford University Press

William Appleby agus Frederick Fowler: More Firsts and Seconds, 18 Songs for Two-Part Singing, Oxford University Press

William Appleby agus Frederick Fowler: Sing Together, Oxford University Press

Joan Arnold: Medieval Music, Oxford Topics in Music, Oxford University Press

Tony Attwood: The Pop Songbook, 2 Imleabhar, Oxford University Press

Roy Bennett: Adventures in Music, Longman

Roy Bennett: Discovering Music, Leabhair 1 agus 2, Longman

Roy Bennett: Enjoying Music, Leabhair 1, 2 agus 3 le leabhair saothair, Longman

Roy Bennett : Enjoying Early Music, Longman

Roy Bennett : Enjoying Modern Music, Longman

Roy Bennett: Listening to Music, Longman

Roy Bennett: Musical Forms, Leabhair 1, 2 agus 3, Longman

Roy Bennett (eag.): Cambridge Assignments in Music, Cambridge University Press, tacar de leabhair le téipeanna a ghabhann leo dar teideal

Form and Design

Learning to Compose

New Assignments and

Practice Scores

History of Music

Investigating Musical Styles

Popular Music

Score Reading

Instruments of the Orchestra

Roy Bennett: Music Dictionary, Longman

David Bowman agus Bruce Cole: Sound Matters, (Díolaim d'ábhair éisteachta le haghaidh G.C.S.E.), Schott - Music Book, Teacher's Manual and Pupil's Questions, agus tacar de dhá théip

Geoffrey Brace (tiomsaitheoir): Something to Sing, Leabhair 1 agus 2, Cambridge University Press

David Branhall: Composing in the Classroom (Opus 21, Boosey agus Hawkes)

Michael Burnett: Jamaican Music, Oxford University Press

Michael Burnett: Jazz, Oxford Topics in Music, Oxford University Press

Michael Burnett: Pop Music, Oxford Topics in Music, Oxford University Press

Ian Butler: Song Pack, Sraith de 10 leabhar, téip agus lámhleabhar an mhúinteora, Chester Music

Anna Butterworth: Stylistic Harmony, Work Book and Answer Book, Oxford University Press

Tim Cain: Keynote, (Téacsleabhar GCSE, leabhar an mhúinteora agus dhá théip), Cambridge University Press

Ciarán Carson: The Pocket Guide to Irish Traditional Music, Appletree Press

D. Cartwright, G. Nicholls agus H. Thomas: Rockscool (Guitar, Bass, Drums), BBC

Albert Chatterley agus Gordan Reynolds: 107 Tunes to Explore, Novello

Liam Cleary: How to Compose Your Own Songs, téipoideachasúil ar fáil ón údar, 61 Earlwood Estate, The Lough, Corcaigh.

Douglas Coombes (cóiritheoir): Songs for Singing Together, B. B. C. Publications

Douglas Coombes (cóiritheoir): More Songs for Singing Together, B.B.C. Publications

Matt Cranitch: The Irish Fiddle Book and Demonstration Tape, Ossian Publications

Colin Cripps : Popular Music, Cambridge University Press (leabhar le téip)

Richard Crozier: Off Beat -a Practical Guide to Pop and Jazz for GCSE, Bell and Hyman

Early Music Study Pack, Early Music Centre, Charles Clore House, 17 Russell Square, London WC1B 5DR
13 thaifeadh, 10 leathanach oibre do dhaltáí agus nótaí don múinteoir.

Marjorie Eele: Listening Together, Novello

Colin Evans: Strike It Rich, Schott

P. Erdei agus K. Komlos: 150 American Folksongs, Boosey and Hawkes

Paul Farmer (eag.): Music in Practice, Oxford University Press

Paul Farmer: Longman Music Topic Series, Longman, tacar de leabhair dar teideal

Instruments of the Orchestra

Into the Classics

Into the Modern Classics

POP

Ragtime and Blues

Recording and Electronics

The Story of Pop

Steelbands and Reggae

Paul Farmer agus Frances Reilly: Music in Showbusiness, Longman Music Topic, Longman

Peter Gammond (eag.): An Illustrated Guide to Classical Music, Salamander Books

Clive D. Griffin: Music Matters, Dryad Press, sraith leabhar dar teideal

Afro-American Music

Classical Music

Jazz

Rock Music

Folk Music

Eddie Harvey: Jazz in the Classroom, Boosey and Hawkes

Leabhar an Mhúinteora, Leabhar an Dalta agus Téip

James N. Healy: Irish Ballads and Songs of the Sea, Mercier Press

James N. Healy: Love Songs of the Irish, Mercier Press

Andy Jackson: Instruments Around the World, Longman

David Jenkins agus Mark Visocchi: Listen Mix 'n' Match, Understanding Counterpoint from J.S-Bach to Irving Berlin, Universal Edition

David Jenkins agus Mark Visocchi: Mix 'n' Match, Instant Part Singing, Universal Edition

David Jenkins agus Mark Visocchi: More Mix 'n' Match, Instant Part Singing, Universal Edition

David Jenkins agus Mark Visocchi: Music Builder, Universal Edition

David Jenkins agus Mark Visocchi: Portraits in Music 1, Oxford University Press

David Jenkins agus Mark Visocchi: Portraits in Music 2, Oxford University Press

Margery Hargest Jones (cóiritheoir): Songs of England, Boosey and Hawkes

Margery Hargest Jones (cóiritheoir): Songs of Ireland, Boosey and Hawkes

Margery Hargest Jones (cóiritheoir): Songs of Scotland, Boosey and Hawkes

Margery Hargest Jones (cóiritheoir): Songs of Wales, Boosey and Hawkes

Ian Lawrence: Advanced Projects in Music, Longman

Ian Lawrence: Projects in Music, Longman, sraith de 4 leabhar dar teideal

Basic Materials

Score Reading

History

Instruments

Keith agus Valerie McLeish: Listener's Guide to Classical Music, Longman

Tony Mc Mahon: Irish Traditional Music, No. 41 of the Irish Environmental Library Series, Folens

Richard McNichol: Create and Discover, Oxford University Press

Tom Maher: The Harp's a Wonder, Uisneach Press

Bill Meek (eag.): The Land of Libertie, Songs of the Irish in America, Gilbert Dalton Teo.

Pat Mitchell: The Dance Music of Willie Clancy, Mercier Press

Music from the Shows, Bosworth

Robert Noble: Three Chords and Beyond, Novello

Tim Norell agus Ulf Wahlberg: Popcorn - Pop Songs to Play and Sing, Cambridge University Press

Christopher Norton: Improvise Microjazz, Boosey and Hawkes

Mánus Ó Baoill: Ceolta Gael 2, C16 Mercier

Sean Óg agus Mánus Ó Baoill: Ceolta Gael, C16 Mercier

Micheál Ó hEidhin (eagarthóir) : Cas Amhrán, Leabhair 1 agus 2, C16 Chois Fharraige

Francis O'Neill: The Dance Music of Ireland, Waltons

John Paynter: All Kinds of Music, Oxford University Press, tacar de cheithre leabhar, nótaí múinteora agus téipeanna mar seo a leanas:

Leabhar 1:	Voices	Leabhar 2:	Moods and Messages
Leabhar 3:	Sound Machines	Leabhar 4:	Sound Patterns

Première Film Music, Imleabhair 1 agus 2, Chappel

Lewis Riley: Starting to Improvise Jazz Piano, Boosey and Hawkes

AnRoinnOideachais: Cuisle an Cheoil, Oifig an tSoláthair

An Roinn Oideachais: Foclóir Ceoil/A Dictionary of Music, An Gúm

W. Salaman: Listening In, Leabhair Mhúinteora 1, 2 agus 3, Leabhair Dhalta 1, 2 agus 3, Téipeanna 1, 2 agus 3, Cramer Music

W. Salaman: The New Composer, Boosey and Hawkes

Sing Care Away, Leabhair 1, 2, 3 agus 4, Novello

Edwin Smith agus David Renouf: Approach to Music, A Course for Secondary Schools, Leabhair 1, 2 agus 3 le leabhair saothair agus lámhleabhair mhúinteora, Oxford University Press

Maeve Smith (1992), A Handbook of Keyboard Harmony -Harmony for Fun, Leabhar 1, Leabhar 2 le teacht, ar fáil in Opus 2 nó ón údar St Joseph's School for Visually Handicapped Boys, DroimConrach, BÁC 9.

Peter Smith (eag.): Faith, Folk and Clarity, A Collection of Folksongs, Galliard

Paul Sturman: Creating Music, Longman

Paul Sturman: Musical Instruments, Longman

Trevor Webb and Nicholas Drew: Let's Make Music, (G.C.S.E. Music Projects), Novello

Leabhar 1: Let 's Begin

Leabhar 2: Let's Go On

Leabhar 3: Let's Listen -

Leabhar 4: Let's Listen Again Answer Book

Leabhar 5: Let's Compose

Leabhar 6: Let's Listen Some More

Harry R. Wilson: Old and New Rounds and Canons, Harold FlammerInc .

Iarscríbhinn G

Dioscliostaí

Déanann comhlachtaí ceirníní, amhail Polygram, E.M.I. srl. na catalóga is nuashonraithe agus is soláimhsithe a fhoilsiú. Déantar iad seo a scaipeadh, ó am go ham, ar gach siopa maith ceirníní agus is iondúil go gcuirtear ar fáil iad le haghaidh comhairliúcháin ach iad a iarraidh. Seo thíos liosta ionadaíoch de na catalóga foilsithe is mó clú.

Edward Greenfield et al: The New Penguin Guide to Compact Discs and Cassettes Yearbook, Viking-Penguin, [tagairtí don gceol clasaiceach, ardáin agus scannáin den gcuid is mó]

Edward Greenfield et al: The Penguin Guide to Compact Discs, Best Buys in Classical Music, Viking-Penguin

John Humphries (eag.): Music Master -Master Catalogue, John Humphries Publishing

John Humphries (eag.): Music Master -Compact Disc Catalogue, John Humphries Publishing, [seánraimóréilimh den gcuid is mó]

John Humphries (eag.): Music Master -Jazz Catalogue, John Humphries Publishing

Margaret Maycock et al: Gramophone Compact Disc Digital Audio . Catalogue, General Gramophone Publications, [tagairtí clasaiceacha, ardáin agus scannáin]

Margaret Maycock et al: Gramophone Classical Catalogue, General Gramophone Publications

Christopher Pollard (eag.) et al.: The Good CD Guide, General Gramophone Publications, [tagairtí clasaiceacha, ardáin agus scannáin, tá san áireamh sa saothar seo chomh maith intreoirí úsáideacha dar teideal "Exploring Twentieth-Century Music" agus "Exploring Early Music from Medieval to Renaissance"].

Iarscríbhinn H

Bogearraí ceoil (lena n-áirítear CD-ROManna) le haghaidh na foghlama ríomhchuidithe

Aural Skills Trainer, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár cluas-oiliúna ar eatraimh agus ar chordaí bunúsacha le haghaidh Apple Macintosh, PC, Atari nó Commodore)

Band in a Box, PG Music (roinnt mhaith comhad éagsúil MIDI lena léirítear stíleanna agus seánraí éagsúla ceoil)

Beethoven, Téadcheathairéad Uimh. 14 i mionghléas C géar, Op. 131, Time-Warner (CD-Rom)

Beethoven, Siansa Uimh.9, Microsoft (CD-Rom)

Blues Guitar, Sales Curve International (CD-Rom)

Blues Piano, Sales Curve International (CD-Rom)

Bohemian Rhapsody, Playright Music (anailís ar an gceol de chuid Queen le haghaidh Windows PC)

Brahms' German Requiem, Time-Warner (CD-Rom)

Cakewalk Pro Audio, Twelve Tone (ríomhphacáiste seicheamhaithe agus nodaireachta le haghaidh Windows PC)

CD Timesketch, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár lena dtig éisteacht le agus anailís a dhéanamh ar cheol faoi smacht CD-Rom agus an ríomhaire le haghaidh Apple Macintosh and Windows PC)

CD Timesketch: Composer Series, Electronic Courseware Systems (anailís phroifisiúnta ar Toccata le Bach Toccata agus Fiúga i mionghléas D, ar Siansa Uimh. 5 de chuid Beethoven, ar Shiansa Uimh. 3 de chuid Brahms, agus ar Shiansa Uimh. 40 de chuid Mozart mar aon le portráid de gach cumadóir. Tá CD-Rom de dhíth le haghaidh na ríomhchlár seo agus is féidir iad a úsáid ar Apple Macintosh nó ar Windows PC.)

Classical Pianist, PG Music (c.250 comhad MIDI a léiríonn roinnt mhaith stíleanna éagsúla clasaiceacha)

Coda Finale, Coda (ríomhphacáiste proifisiúnta nodaireachta le haghaidh Apple Macintosh agus Windows PC)

Composer Quest, Opcode (CD-Rom)

Cubase Lite, Steinberg (ríomhphacáiste leibhéil iontrála seicheamhaithe agus nodaireachta le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Cubasis Steinberg (leagan feabhsaithe de Cubase Lite le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Cubase Score, Steinberg (ríomhphacáiste ardleibhéilseicheamhaithe agus nodaireachta le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Cubase Audio, Steinberg (ríomhchlár comhtháite MIDI/clothaifeadta dhigitigh agus priontála scór le haghaidh Apple Macintosh)

Digital Music Mentor, Electronic Courseware Systems (clár clos-scileanna agus taibhithe le haghaidh Windows PC)

Elements of Music, Electronic Courseware Systems (druileanna randamacha sa litearthacht ceoil le haghaidh Apple Macintosh, PC agus Commodore)

Encore, Passport (bogearra cumadóireachta le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Functional Harmony, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár anailíse cordaí le haghaidh Apple Macintosh, PC agus Atari)

Hard Day's Night, Voyager (CD-Rom)

Harmonic Progressions, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár chun scileanna anailíse cordaí a fheabhsú le haghaidh Apple Macintosh agus PC Tá MIDI de dhíth don ríomhchlár seo)

Hearmaster, Emagic (ríomhchlár cluasóiliúna agus oiliúna rithime le haghaidh Atari agus Apple Macintosh)

Hear Today ...Play tomorrow, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár closamhairc ar chluasoiliúint agus ar léamh ceoil le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

History of Music, The Collection, Zane Publishing (ceithre CD-Rom)

Introduction to Classical Music, Comptons (CD-Romanna)

Jazz Guitar, Sales Curve International (CD-Rom)

Jazz: A Multimedia History, Time-Warner (CD-Rom)

Keyboard Blues, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár a saindearadh lena theagasc do dhaltai an dóigh leis an gceol gormacha a thuiscint agus a chumadh. Tá MIDI de dhíth le haghaidh an ríomhchláir seo agus féadtar a úsáid ar Apple Macintosh, PC, Atari agus Commodore)

Keyboard Chords, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár teagaise ar aithint agus ar úsáid cordaí. Tá MIDI de dhíth le haghaidh an ríomhchláir seo agus féadtar a úsáid ar Apple Macintosh, PC, Atari agus Commodore)

Keyboard Namegame, Electronic Courseware Systems (cluiche druileála agus cleachtaidh um theagasc suíomh nótaí ar thribilchliatha agus ar dhordchliatha. Tá MIDI de dhíth le haghaidh an ríomhchláir seo agus féadtar a úsáid ar Apple Macintosh, PC, Atari agus Commodore)

Keyboard Note Drill, Electronic Courseware Systems (cluiche druileála agus cleachtaidh um theagasc suíomh nótaí ar thribilchliatha agus ar dhordchliatha. Tá MIDI de dhíth le haghaidh an ríomhchláir seo agus féadtar a úsáid ar Apple Macintosh, PC, Atari agus Commodore)

Lime, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár nodaireachta le haghaidh Apple Macintosh)

Logic, Emagic (ríomhchlár seicheamhaithe agus nodaireachta le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Master Tracks Pro, Passport (ríomhchóras seicheamhaithe le haghaidh Atari, Apple Macintosh agus Windows PC)

Micrologic, Emagic (ríomhchóras leibhéil iontrála taifeadta MIDI agus nodaireachta le haghaidh Apple Macintosh agus Windows PC)

MIDI Bass Works, Electronic Courseware Systems (cuirtear ar chumas úsáideoirí leis an ríomhchlár PC seo a gcuid dordlínte féin a chruthú agus bheith ag cleachtadh in éineacht leo)

MIDI: Jazz Improvisation, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár praiticiúil foghlama le haghaidh Macintosh)

Mozart, Electronic Arts Multimedia Music (CD-Rom)

Mozart, Dissonant String Quartet, Microsoft (CD-Rom)

Musical Instruments, Microsoft (CD-Rom)

Music Appreciation: a Study Guide, Electronic Courseware Systems- (ríomhchlár ar stair agus ar thuiscint an cheoil le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

Music History: a Study Guide, Electronic Courseware Systems- (ríomhchlár ar stair an cheoil le haghaidh PC nasctha le A History of Western Music, D.J. Grout agus C. Palisca, 4ú heagrán, Norton)

Music History Review: A Study Guide, Electronic Courseware Systems- (ríomhchlár ar stair an cheoil le haghaidh Apple Macintosh agus PC) Tá sé seo bunaithe ar D. J. Grout and C. Palisca A History of Western Music, 4th edition, Norton)

Music Terminology, Electronic Courseware Systems (cúig ríomhchlár chun eolas na ndaltaí ar théarmaíocht an cheoil a fheabhsú le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

Musique, Electronic Courseware Systems (cúraclam iomlán sna clos-scileanna, san armóin fheidhmeach agus sa réimniú armónach, agus i dtéarmaíocht an cheoil. Tá an ríomhchlár seo inoibrithe ar Apple Macintosh agus ar PC agus tá MIDI de dhíth lena oibriú)

Notator, Emagic (ríomhphacáiste nodaireachta agus seicheamhaithe le haghaidh Atari)

Note Writer, Passport (ríomhchóras foilsithe ceoil le haghaidh Apple Macintosh)

Patterns in Pitch, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár cluais agus amhairc ar chumadh agus ar dheachtú patrún tuainarde le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

Patterns in Rhythm, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár cluais agus amhairc ar chumadh agus ar dheachtú patrún rithime le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

Perspectives in Music History, Electronic Courseware Systems (ríomhchlár treorach ar stair, ar stíleanna agus ar thréimhsí ceoil le haghaidh Apple Macintosh agus PC)

Powertracks Pro, PG Music (ríomhphacáiste seicheamhaithe agus nodaireachta le haghaidh Windows PC)

Rock Expedition, the 1960s, Comptons (CD-Rom)

Rock Guitar, Sales Curve International (CD-Rom)

Schubert, 'Trout ' Quintet, Microsoft (CD-Rom)

Score, Passport (ríomhchóras foilsithe ceoil le haghaidh PC)

Sibelius, Finn Brothers (ríomhchóras foilsithe ceoil le haghaidh Acorn)

Sibelius 7, Finn Brothers (ríomhchóras meánleibhéil foilsithe ceoil le haghaidh Acorn)

Sibelius 6, Finn Brothers (ríomhchóras leibhéil iontrála foilsithe ceoil le haghaidh Acorn)

Soul Expedition, the 1960s, Comptons (CD-Rom)

Strauss, Three Tone Poems, Microsoft (CD-Rom)

Stravinsky, Microsoft (CD-Rom) Stravinsky: Rite of Spring, Voyager (CD-Rom)

The Orchestra, Time-Warner (CD-Rom)

The Pianist, Volumes 1 and 2, PG Music (le haghaidh Apple Macintosh agus Windows PC, tá thart ar 400 píosa den genuasach caighdeánach pianó le fáil ar na CD-Romanna seo)

Viking opera Guide, Comptons (CD-Rom) Vivaldi,

Electronic Arts Multimedia Music (CD-Rom)

Iarscríbhinn I

Físeáin Cheoil

Tá fáil i bhfad níos forleithne anois ar fhíseáin ceoil sna siopaí. Cé nach bhfuil sa mhórchuid acu seo ach léirithe closamhairc ar thairfeadaí agus ar thaibhiú móréilimh, rinneadh cuid acu a shaindearadh chun ceoltóirí óga a threorú maidir leis na teicnící agus leis an stíl a bhaineann le cleachtadh ceoil ar leith m.sh. gormacha a sheinm ar ghiotár, tobchumadóireacht snagcheoil, píb uilleann srl.

Tá físeáin oiliúna ar fáil le aghaidh roinnt gléasanna ceoil MIDI de chuid Yamaha, Korg, Roland agus Casio.

Tá físeáin oiliúna ar fáil le haghaidh roinnt bogearraí ceoil m.sh.

All About MIDI

Band in a Box

Cakewalk (Windows PC)

Cubase (Windows PC)

Encore (Windows PC nó Apple Macintosh)

Finale (Windows PC nó Macintosh)

Logic

Master Tracs Pro (Apple Macintosh)

Notator

Performer (Macintosh)

Tá catalóga ceoil ar fáil sna siopaí ceoil is mó. Moltar go bhfaigheadh múinteoirí réamhbhreathnú ar fhíseáin lena chinntiú cé acu tá luach leo nó nach bhfuil ó thaobh theagasc an tsiollabais de.